

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
Ι Δ Ρ Υ Μ Α

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

Πτυχιακή Εργασία:

***ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ. Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ***

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: ΜΗΤΡΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, ΑΜ: 2002084

ΣΧΟΙΝΑ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ -ΞΑΝΘΗ, ΑΜ: 2005028

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Καλαμάτα, 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρούμε υποχρέωσή μας να ευχαριστήσουμε θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια **κα Αθανασία Τριανταφυλλόπουλου** για την πολύτιμη υποστήριξή της. Επίσης, ευχαριστούμε τον κ. Θεόδωρο Πισιμίση για την καθοδήγησή του.

Επιπλέον, θέλουμε να ευχαριστήσουμε το προσωπικό των και τους υπαλλήλους των ΜΚΟ για την βοήθεια που μας πρόσφεραν στην συγκέντρωση των στοιχείων. Συγκεκριμένα, την κα *Δανάη Βαλλιανάτου* Υπεύθυνη των εθελοντών της οργάνωσης Praksis, την κα *Αθηνά Ναδάλη* Γραμματέα της οργάνωσης Γιατροί Χωρίς Σύνορα και την κα *Αγγελική Μαυρίκου* του τμήματος εθελοντών και χορηγιών της οργάνωσης Γιατροί του Κόσμου.

Επιπρόσθετα, οφείλουμε να αφιερώσουμε την πτυχιακή μας εργασία στις οικογένειές μας που μας συμπαραστάθηκαν σε όλα τα χρόνια της φοίτησής μας στο Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εποχή αυτή, ολοένα και πληθαίνουν τα περιστατικά μη δυνατότητας πρόσβασης των πολιτών στις δομές δημόσιας υγείας, με συνέπεια την ελλιπή ιατροφαρμακευτική τους κάλυψη. Ένα κομμάτι του δύσκολου ρόλου της παροχής υπηρεσιών υγείας πάσης φύσεως προς τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού έχουν αναλάβει οι εθελοντικές οργανώσεις, οι οποίες έχουν θέσει ως στόχο την εξυπηρέτηση των ανθρώπων στο πεδίο αυτό, δίχως να λαμβάνουν κάποιο αντίκρισμα για το έργο τους. Η παρούσα εργασία μελετά τη φύση και τη δράση των εθελοντικών οργανώσεων γενικά και ειδικά. Σκοπός είναι να καταστεί σαφές με ποιους τρόπους αυτές λειτουργούν και δραστηριοποιούνται προκειμένου να συνεισφέρουν ενεργά στην κοινωνία, δίνοντας στους ανθρώπους όσα έχουν ακούσια στερηθεί.

Λέξεις – κλειδιά: εθελοντισμός, εθελοντικές ομάδες, κοινωνία, άνθρωπος, υγεία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	9
ΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ	9
1.1 Γενικά στοιχεία για τις εθελοντικές οργανώσεις	9
1.2. Το νομικό πλαίσιο των εθελοντικών οργανώσεων	13
1.3. Αιτίες αύξησης των εθελοντικών οργανώσεων	14
1.4. Η άλλη άποψη για τις εθελοντικές οργανώσεις	16
1.5. Η χρηματοδότηση των εθελοντικών οργανώσεων.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	23
ΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ.....	23
2.1. Ένα γενικό πλαίσιο για την υγεία	23
2.2. Οι εθελοντικές οργανώσεις στο χώρο της υγείας	25
2.3. Ο εθελοντισμός στην υγεία σήμερα μέσα από τα μάτια των ίδιων των εθελοντών.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	30
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.....	30
3.1 Πότε ιδρύθηκαν οι Γιατροί του Κόσμου.....	31

3.2. Η αποστολή και η δράση των Γιατρών του Κόσμου	32
3.3. Οι Γιατροί του Κόσμου στην πράξη	34
3.3.1 Τα πολυϊατρεία της οργάνωσης	34
3.3.2. Λοιπές δράσης της οργάνωσης	38
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	50
ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ	52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	53
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	55

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, είναι ορατό σε όλους πως το εθελοντικό κίνημα εξαπλώνει τις ρίζες του και αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα εντός των κοινωνικών δομών κάθε πληθυσμιακής ομάδας, παρά τις πιθανές διαφοροποιήσεις και ιδιαιτερότητες που εντοπίζονται στα χαρακτηριστικά στοιχεία αυτών. Μάλιστα, η εθελοντική προσφορά που προσφέρουν αφιλοκερδώς διάφοροι οργανισμοί και υπηρεσίες, στις οποίες εντάσσονται και λαμβάνουν μέρος με ιδιαίτερα ενεργή συμμετοχή όλο και περισσότεροι πολίτες, εκτείνεται σε πολλά και διαφορετικά μεταξύ τους πεδία όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και ανθρωπιστικής βοήθειας ή η προαγωγή των συμφερόντων των ασθενέστερων ομάδων.

Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να αποδεικνύει την ευρύτητα των τομέων που καλύπτει η δράση του εθελοντισμού και, κατ' επέκταση, τα οφέλη που δημιουργούνται για τις προαναφερθείσες μειονεκτικά κατανομημένες ομάδες. Απώτερος στόχος της ιδέας του εθελοντισμού και δράσης των εθελοντικών ομάδων που λαμβάνουν χώρα στα συγκεκριμένα πλαίσια δεν αποτελεί παρά η επίτευξη της κοινωνικής ανάπτυξης εντός των πληθυσμιακών ορίων όπου αυτές πραγματοποιούνται με αποτέλεσμα την γενικότερη ευημερία και πρόοδο του κοινωνικού συνόλου όπου αυτή παρατηρείται.

Στην παρούσα εργασία γίνεται μια προσπάθεια αποτύπωσης των οφελών που προσφέρει η δράση μιας εθελοντικής οργάνωσης μέσα στην κοινωνία αναφορικά με το πεδίο όπου αυτή δραστηριοποιείται. Συγκεκριμένα μελετάται η περίπτωση των εθελοντικών οργάνωσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών υγείας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις δράσεις και τα προγράμματα που πραγματοποιούνται από μια συγκεκριμένη οργάνωση που έχει ενεργό ρόλο στον συγκεκριμένο τομέα, τους Γιατρούς του Κόσμου, χωρίς ωστόσο να παραλείψουμε τυχόν αναφορά σε άλλες παρεμφερείς οργανώσεις που εκτελούν το ίδιο έργο. Ειδικότερα, η εργασία εκτείνεται σε τρία κεφάλαια, στα όποια γίνεται καταγραφή των σημαντικότερων στοιχείων που χαρακτηρίζουν τη δράση και το έργο μιας εθελοντικής ομάδας αλλά και μια έμπρακτη αποτύπωση αυτών.

Αναλυτικότερα, το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί μια εισαγωγή στο υπό πραγμάτευση θέμα. Παρατίθεται μια γενική εκτίμηση για την έννοια των εθελοντικών οργανώσεων, το νομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δρουν και τις αιτίες που έχουν οδηγήσει στην αύξησή τους. Παράλληλα, αποτυπώνονται ορισμένες εναλλακτικές απόψεις που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς για τη δράση των εθελοντικών οργανώσεων και τους βαθύτερους σκοπούς που κρύβονται πίσω από αυτή, ενώ αναφορά γίνεται και στο κυριότερο οργανωτικό τους χαρακτηριστικό, τις πηγές χρηματοδότησής τους. Στο δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνεται η αποτύπωση ενός γενικού πλαισίου με τα κύρια χαρακτηριστικά της έννοιας της υγείας, αλλά και των εθελοντικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο αυτό. Επιπλέον, αναφορά γίνεται στην κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο χώρο του εθελοντισμού της υγείας, η οποία αντικατοπτρίζεται μέσα από τα μάτια των ίδιων των εθελοντών. Για το σκοπό αυτό, οι εθελοντές κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα κατάλληλα δομημένο ερωτηματολόγιο με συναφή προς την κατεύθυνση αυτή ερωτήματα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αποτυπώνεται η δράση και το έργο που φέρνουν εις πέρας οι Γιατροί του Κόσμου, μια οργάνωση που έχει ως αντικείμενό της την δωρεάν παροχή υπηρεσιών υγείας σε ανθρώπους που δεν μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση στη δημόσια υγεία λόγω συγκεκριμένων αιτιών, στις οποίες θα γίνει εκτενέστερη αναφορά. Μέσα από αυτή την παρουσίαση-απεικόνιση των δράσεων που πραγματοποιεί η συγκεκριμένη ομάδα για την ανακούφιση των πολιτών που βρίσκονται σε άμεση ανάγκη - η οποία δεν μπορεί να καλυφθεί από τις αντίστοιχες κρατικές υπηρεσίες - στόχος είναι η πληροφόρηση για την έμπρακτη αποτύπωση του εθελοντισμού και των οφελών που μπορεί αυτός να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον, μέσα από αυτή την ενότητα επιθυμείται η κατάδειξη του βαθμού στον οποίο μπορούν οι εθελοντικές οργανώσεις να αντικαταστήσουν την συνεισφορά των κρατικών υπηρεσιών και φορέων όσον αφορά το πεδίο της υγείας και αν όντως αυτές μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες υψηλότερου επιπέδου στους πολίτες από τις αντίστοιχες κρατικές.

Κλείνοντας, θα πρέπει να αναφερθεί πως από την άποψη της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της συγκεκριμένης μελέτης, η βιβλιογραφική επισκόπηση πηγών που σχετίζονται με τον εθελοντισμό, η αναζήτηση ηλεκτρονικών πηγών για την αποκόμιση συναφούς υλικού που σχετίζεται με το έργο των εθελοντικών οργανώσεων που ενεργούν στον τομέα της υγείας και η χρήση

κατάλληλα δομημένου ερωτηματολογίου αποτέλεσαν τα εργαλεία που συνέβαλαν στη μελέτη του υπό διερεύνηση ζητήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

1.1 Γενικά στοιχεία για τις εθελοντικές οργανώσεις

Καθημερινά μπορεί κάποιος να συναντήσει στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο αναφορές για πρωτοβουλίες αλληλεγγύης συμπολιτών μας, είτε σε ατομικό είτε σε ομαδικό επίπεδο, με σκοπό την υλική στήριξη ευάλωτων και ευπαθών ομάδων ατόμων. Για το λόγο αυτό, πριν γίνει οποιαδήποτε αναφορά στην έννοια των εθελοντικών οργανώσεων και του τρόπου δράσης τους, κρίνεται σκόπιμο να δοθεί ένας ορισμός, ο οποίος θα προσδιορίζει το πλαίσιο δράσης τους, δηλαδή ένας ορισμός για τον εθελοντισμό. Σύμφωνα λοιπόν με τους Ζουμπρή, Λαβδανίτη, Ιωαννίδη κ.ά. ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριότητα που αναπτύσσεται με βάση προσωπικές, αυθόρμητες, ελεύθερες και χωρίς σκοπό ατομικού κέρδους αρχές. Υλοποιείται από μεμονωμένους πολίτες σε ατομική βάση ή διαμέσου των οργανώσεων των οποίων αποτελούν μέλη, που έχουν ως απώτερο σκοπό την ικανοποίηση των συμφερόντων της ομάδας στην οποία ανήκουν ή τρίτων προσώπων ή της τοπικής, κρατικής ή διεθνούς κοινότητας. Τα άτομα αυτά κινούνται πάντοτε και αποκλειστικά από προθέσεις αλληλεγγύης, εν ολίγοις λειτουργούν με άξονα τον αλtruισμό¹.

Στο φυλλάδιο της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς αναφέρεται πως κύριο χαρακτηριστικό του εθελοντισμού αποτελεί η πρόθυμη δέσμευση ενός ατόμου να εργαστεί για ένα συγκεκριμένο ή μη χρονικό διάστημα αμισθί, με σκοπό η εργασία του να συμβάλει στο γενικότερο καλό της κοινωνίας. Με λίγα λόγια, ο εθελοντισμός προϋποθέτει την αφιλοκερδή συμμετοχή του πολίτη σε ενέργειες που στόχο έχουν την προαγωγή της ευημερίας του κοινωνικού συνόλου αλλά και την εύρυθμη

¹ Ζουμπρή, Κ. - Μ. Λαβδανίτη - Α. Ιωαννίδη - Σ. Κατσαράγκης - Μ. Γκούβα - Γ. Βασιλόπουλος - Σ. Ζυγά (2014). "Διερεύνηση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας των επαγγελματιών υγείας σχετικά με τον εθελοντισμό" στο *Βήμα του Ασκληπιού*. τ. 12, τεύχ. 1. Ιανουάριος-Μάρτιος 2014. σ.66-81.

λειτουργία του. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, ο εθελοντισμός διευκολύνει την κατοχύρωση και την άσκηση ορισμένων κοινωνικών δικαιωμάτων, ενώ ταυτόχρονα ενδυναμώνει τα στοιχεία που άπτονται της δημόσιας σφαίρας και προσπαθεί να δώσει μια βιώσιμη και σωστή απάντηση σε κοινωνικά προβλήματα, τα οποία αποτελούν και αντικείμενο του ενδιαφέροντός του².

Από την άλλη πλευρά για την εθελοντική Μη Κυβερνητική Οργάνωση Praksis, ο εθελοντισμός αποτελεί μια δραστηριότητα που συνίσταται ως το αποτέλεσμα της δράσης ορισμένων ανθρώπων, οι οποίοι ονομάζονται και "ενεργοί πολίτες". Οι ενεργοί πολίτες διακρίνονται από χαρακτηριστικά όπως ο αυθορμητισμός, η διατύπωση οράματος, η ελευθέρια της σκέψης, της έκφρασης και της πράξης, η ευσυνειδησία και η επαγγελματική νοοτροπία (που δεν εμπεριέχει κάποιο οικονομικό ή άλλο όφελος για τον δρώντα). Για τους εκπροσώπους της συγκεκριμένης Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης, οι όποιες ενέργειες που λαμβάνουν χώρα υπό το πρίσμα του εθελοντισμού γίνονται με απώτερο σκοπό την πραγματοποίηση ενός συγκεκριμένου σκοπού, όπου προκαθορισμένος αποδέκτης αυτών είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, το περιβάλλον ή και κοινωνικά ζητήματα που αναζητούν λύσεις, όπως είναι η υγεία, η εκπαίδευση, η υποαπασχόληση, η ανεργία, η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, τα ανθρώπινα δικαιώματα, και η Πολιτική Προστασία³.

Σε γενικές γραμμές, ο εθελοντισμός μπορεί να οριστεί ως μια δραστηριότητα η οποία αναπτύσσεται σύμφωνα με τις προσωπικές αξίες και πεποιθήσεις καθενός, με τρόπο ελεύθερο και αυθόρμητο. Τα πρόσωπα που ασκούν τον εθελοντισμό δεν έχουν ως απώτερο σκοπό τους το κέρδος, ενεργούν είτε σε ατομικό είτε σε ομαδικό επίπεδο, μέσω των οργανώσεων στις οποίες συμμετέχουν και δραστηριοποιούνται αποκλειστικά για αλτρουιστικούς σκοπούς, δηλαδή με κριτήριο την αλληλεγγύη. Αποτελεί λοιπόν την πρόθυμη δέσμευση του ατόμου να εργαστεί χωρίς αμοιβή για

² βλ. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (2012), "Διδάσκοντας" τον εθελοντισμό. Ένα εγχειρίδιο για τον καθηγητή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Αθήνα: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, σ.18.

³ βλ. PRAKSIS (χ.χ.), Προστατεύω τον εαυτό μου και τους άλλους. Πράξεις για την οργάνωση και λειτουργία εθελοντικών ομάδων στο σχεδιασμό παρεμβάσεων για τη διαχείριση καταστάσεων κρίσεων. σ.6. Ανάκτηση από τον ιστότοπο http://www.ethelontismos.gr/attachments/067_Πράξεις%20για%20την%20Οργάνωση%20και%20τη%20Λειτουργία%20Εθελοντικών%20Ομάδων%20στον%20Σχεδιασμό%20Παρεμβάσεων%20για%20τη%20Διαχείριση%20Καταστάσεων%20Κρίσεων.pdf

ένα καθορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα για το γενικό καλό της κοινωνίας⁴. Πιο συγκεκριμένα, τα κύρια χαρακτηριστικά του εθελοντισμού μπορούν να συνοψιστούν στα εξής σημεία που εντοπίζει το Διεθνές Γραφείο Εργασίας⁵:

- Είναι ένα είδος εργασίας/απασχόλησης, δηλαδή ένα μέσο συμβολής στην παραγωγή αγαθών ή στην παροχή υπηρεσιών που τελείται σε ένα δεδομένο χρονικό διάστημα.
- Είναι μια μη αμειβόμενη εργασία, δηλαδή διενεργείται χωρίς τη λήψη κάποιου μισθού ή απολαβών ή οποιασδήποτε άλλης ισοδύναμης μορφής αποζημίωσης.
- Είναι μη υποχρεωτική, δηλαδή είναι συνδεδεμένη με την ελεύθερη επιλογή του ατόμου στη συμβολή και όχι με τη νομική υποχρέωση ή κάποιο άλλο είδος καταναγκασμού.
- Μπορεί να έχει άμεσο ή έμμεσο χαρακτήρα. Ο άμεσος χαρακτήρας αναφέρεται στην παροχή εργασίας προς όφελος άλλων νοικοκυριών, ενώ ο έμμεσος αναφέρεται στην παροχή εθελοντικής εργασίας μέσω σχετικών μη κερδοσκοπικών οργανισμών ή άλλων συναφών οργανώσεων.
- Δεν περιλαμβάνει τη μη αμειβόμενη εργασία προς όφελος μελών του ίδιου νοικοκυριού (οικογενειακός εθελοντισμός), και
- Δεν περιορίζεται σε έναν συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο αλλά μπορεί να παρέχεται στους ΜΚΟ, στους κρατικούς/ κυβερνητικούς φορείς, στις επιχειρήσεις κ.ά..

Πέρα από την ατομική συνεισφορά των πολιτών προς το κοινό καλό, υπάρχουν και οι ομαδικές προσπάθειες που έχουν ένα ευρύτερο πεδίο δράσης. Οι ομαδικές αυτές προσπάθειες πραγματοποιούνται από τις αντίστοιχες εθελοντικές οργανώσεις που έχουν συσταθεί για την ενεργοποίηση των πολιτών και την παροχή

⁴ βλ. Παναγιωτοπούλου, Ρ. (2002). Η έννοια του εθελοντισμού στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία και η πρόκληση των Ολυμπιακών Αγώνων. Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

⁵ ILO (2011). Manual on the measurement of volunteer work. Geneva: ILO.

συγκεκριμένων υπηρεσιών οι οποίες σχετίζονται με έναν ιδιαίτερο τομέα της κοινωνίας. Στη Μελέτη για τη Διερεύνηση και Αποτύπωση της Τρέχουσας Κατάστασης του Εθελοντισμού στην Ελλάδα αναφέρεται ότι ως εθελοντική ορίζεται η οργάνωση η οποία έχει συσταθεί, ανεξάρτητα από τον σκοπό και τις δράσεις, με σαφή στόχο την προώθηση του εθελοντισμού άμεσα ή έμμεσα μέσα από τις δράσεις της ή για την υλοποίηση των οποίων απαιτείται εθελοντική εργασία. Με λίγα λόγια, μια εθελοντική οργάνωση έχει δημιουργηθεί έχοντας ως βάση της την προώθηση των στοιχείων του εθελοντισμού μέσα από δράσεις που προϋποθέτουν την αφίλοκερδή συμμετοχή των παραγόντων της, χωρίς να λαμβάνεται τόσο υπόψη ο σκοπός και ο στόχος των ενεργειών της. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινιστεί πως στις εθελοντικές οργανώσεις δεν συμπεριλαμβάνονται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου αλλά και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις οι οποίες αναπτύσσουν δράσεις που απαιτούν τυχόν εθελοντική συνεισφορά⁶.

Αναφορικά με το νομικό καθεστώς που ισχύει για τη σύσταση και τη λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων, αυτές κατά κανόνα ανήκουν στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις⁷. Η βασική διάφορα τους είναι ότι η εργασία που παρέχουν είναι αποκλειστικά εθελοντική, χωρίς το άτομο που μετέχει σε αυτές να λαμβάνει κάποιο αντίστοιχο οικονομικό αντίκρισμα ή υλική ανταμοιβή. Φαίνεται λοιπόν πως, αν και η λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων, όπως αυτή ορίζεται από το νομικά συγκροτημένο καταστατικό τους, μπορεί να μην ομοιάζει απόλυτα σε εκείνη των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (στο εξής και Μ.Κ.Ο.), εντούτοις κατατάσσονται στην ίδια κατηγορία με αυτές. Την ίδια στιγμή, θα μπορούσε να ειπωθεί πως οι εθελοντικές ομάδες μπορούν να συγκαταλεχθούν στο ίδιο σύνολο όπου εμπίπτουν και άλλα σωματεία που ταυτίζονται σε οργανωτικό επίπεδο με τις Μ.Κ.Ο., καθώς διακρίνονται για τον κοινό τους στόχο, δηλαδή την προσπάθεια που καταβάλλουν προκειμένου να καλύψουν τα κενά που αφήνει η υλοποίηση της κρατικής

⁶ βλ. Ευρωπαϊκή Ένωση - Ελληνική Δημοκρατία - Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων - Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (2012), *Μελέτη για την διερεύνηση και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης του εθελοντισμού στην Ελλάδα*, Αθήνα: Κέδρος Α.Ε.

⁷σημ.: ως “Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις” ορίζονται οι ιδιωτικές οργανώσεις που αναλαμβάνουν δράση σχετικά με την ανακούφιση όσων υποφέρουν, την προαγωγή των συμφερόντων των φτωχών, την προστασία του περιβάλλοντος, την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών ή αναλαμβάνουν την προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης (ορισμός που δόθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα, ανάκτηση από τον ιστότοπο http://el.wikipedia.org/wiki/Μη_κυβερνητική_οργάνωση)

δραστηριότητας. Εν συντομία, η δράση των εθελοντικών οργανώσεων μπορεί εν μέρει να συσχετίζεται με εκείνη των Μ.Κ.Ο υπό το πρίσμα της νομικής διάστασης των πραγμάτων, ωστόσο, οι δραστηριότητές τους συγκλίνουν, καθώς αφορούν θέματα σχετικά με την κοινωνική πρόνοια, την εκπαίδευση, την υγεία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον, την προώθηση του εθελοντισμού, τη θρησκεία, την υπεράσπιση δικαιωμάτων και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Ωστόσο, αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι πως οι εθελοντικοί οργανισμοί κατηγοριοποιούνται σε δύο είδη:

α) τους οργανισμούς «κοινωνικής επιρροής», οι οποίοι έχουν ως στόχο την καλύτερευση των συνθηκών ζωής του πληθυσμού και την ενασχόληση με κοινωνικές υπηρεσίες,

β) τους οργανισμούς «έκφρασης», οι οποίοι απλώς εκφράζουν ή ικανοποιούν τα συμφέροντα των μελών τους. Στην κατηγορία αυτή μπορούν να εντοπιστούν φερ' ειπείν τα σωματεία αθλητισμού και οι επιστημονικές ενώσεις⁸.

1.2. Το νομικό πλαίσιο των εθελοντικών οργανώσεων

Όπως έχει αναφερθεί μέχρι στιγμής, οι εθελοντικές οργανώσεις είναι ομάδες που δραστηριοποιούνται σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό πεδίο με απώτερο σκοπό την παροχή βοήθειας σε ευπαθείς ομάδες, σε ομάδες δηλαδή που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν από μόνες τους τα απαραίτητα εφόδια για μια αξιοπρεπή διαβίωση. Πρόκειται για οργανώσεις που υπάγονται στο νομικό καθεστώς των Μ.Κ.Ο, καθώς δεν υπάρχει κάποιο σαφές νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου μπορεί να πραγματοποιηθεί η σύσταση, ίδρυση και δραστηριοποίηση μιας εθελοντικής ομάδας. Η λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων στην Ελλάδα στηρίζεται στο συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, το οποίο ορίζεται από το άρθρο 12 του Συντάγματος και εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη (άρθρο 5§1 του Συντάγματος). Βάσει του πλαισίου αυτού, στον Αστικό Κώδικα προβλέπεται η σύσταση και

⁸ βλ. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων - Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (χ.χ), *Εθελοντικές δράσεις στην τοπική κοινωνία. Εκπαιδευτικό υλικό για τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης*. Αθήνα. σ.16-19.

λειτουργία Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου που διαθέτουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα υπό τις εξής μορφές:

- Σωματείο (ΑΚ άρθρα 78 – 107)
- Ίδρυμα και Κοινωφελές Ίδρυμα (ΑΚ άρθρα 108-121)
- Επιτροπή Εράνου (ΑΚ άρθρα 122– 126)
- Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία (ΑΚ άρθρα 741-784)
- Ενώσεις προσώπων (ΑΚ 107)⁹.

Παρά την απουσία οποιουδήποτε κανονιστικού πλαισίου που θα καθορίζει τη σύσταση, την οργάνωση και τη λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων, δεν θα πρέπει να λησμονεί κανείς πως στόχος τους αποτελεί η εξασφάλιση της ψυχικής ευημερίας και ικανοποίησης των πολιτών και όχι η χρηματική ή κάποιου άλλου είδους υλική απολαβή. Σύμφωνα με τη Μ.Κ.Ο. Praksis προσδιορίζονται από την ύπαρξη συγκεκριμένης οργανωτικής δομής, όπου εξειδικευμένα στελέχη ασκούν υπηρεσίες με στόχο τόσο την κοινωνική δράση όσο και την παροχή βοήθειας σε τομείς όπου η κρατική κοινωνική πολιτική αδρανεί ή δεν επαρκεί. Αποτέλεσμα αυτής της δράσης είναι οι εθελοντικές οργανώσεις να λαμβάνουν έναν δημόσιο χαρακτήρα αλλά να μην ταυτίζονται με κρατικούς φορείς και συνάμα να διαφοροποιούνται από την ιδιωτική φιλανθρωπία ή τα ιδρύματα φιλανθρωπίας¹⁰.

1.3. Αιτίες αύξησης των εθελοντικών οργανώσεων

Στη σημερινή εποχή παρατηρείται μια συνεχώς αυξανόμενη τάση της δραστηριοποίησης εθελοντικών οργανώσεων σε πολλούς τομείς του κοινωνικού βίου, η οποία μπορεί να αναχθεί ως αποτέλεσμα της αδυναμίας που διακρίνει τόσο το κράτος όσο και τους μηχανισμούς της αγοράς να αντιμετωπίσουν σε ικανοποιητικό βαθμό τα ολοένα και πιο σύνθετα κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα που ανακύπτουν. Καθώς λοιπόν το πολιτικό σύστημα

⁹ βλ. υποσημείωση 6.

¹⁰ βλ. υποσημείωση 3.

δεν δύναται να εξασφαλίσει την πλήρη πρόσβαση των πολιτών στις δομές υγείας η δραστηριοποίηση εθελοντικών Μ.Κ.Ο. στην Ελλάδα γνωρίζει αυξητικές τάσεις, ιδιαίτερα τα τελευταία δεκαπέντε σχεδόν χρόνια. Για τον Ανθόπουλο, η ανάπτυξη αυτή οφείλεται σε συγκεκριμένα αίτια, βασικότερα από τα οποία συνοψίζονται στα εξής σημεία:

- **στην κρίση που παρατηρείται στον τομέα του κοινωνικού κράτους.** Όπως σημειώνει ο μελετητής, το κομμάτι του δημοσίου συστήματος που ευθύνεται για την παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με την κοινωνική προστασία έχει συρρικνωθεί σημαντικά. Αυτό οφείλεται, εν αρχή, στο γεγονός ότι η παγκοσμιοποίηση και οι διεθνείς όροι οικονομικής ανάπτυξης έχουν επιβάλει στα εθνικά κράτη συγκεκριμένα μέτρα λιτότητας που, ενώ στοχεύουν στη μείωση των δαπανών και στην εξοικονόμηση πόρων με απώτερο στόχο τη βελτίωση των οικονομικών τους, ταυτόχρονα πλήττουν την κοινωνική συνοχή. Επιπλέον, έχει παρατηρηθεί πως οι άνθρωποι, υιοθετώντας μια ατομιστική αντίληψη για την αξία και την αποτελεσματικότητα του κοινωνικού κράτους, στρέφονται ολοένα και περισσότερο προς την παροχή υπηρεσιών από ιδιωτικούς φορείς. Έτσι, ορισμένες Μ.Κ.Ο. αναλαμβάνουν είτε με δική τους πρωτοβουλία είτε μέσω κρατικής ανάθεσης να καλύψουν τμήματα της κοινωνικής πολιτικής που δεν ανήκουν πλέον στην αιγίδα της επίσημης κρατικής πολιτικής.

- **Στην κρίση που έχουν переέλθει τα πολιτικά κόμματα.** Έχει παρατηρηθεί πως το τελευταίο διάστημα τα πολιτικά κόμματα αντιμετωπίζουν μια κάμψη της ενεργής πολιτικής συμμετοχής των οπαδών τους μέσα στους μηχανισμούς που έχουν τα ίδια συστήσει για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Από την άλλη πλευρά, η αποφυγή μιας μονόδρομης πολιτικής και η υιοθέτηση ενός πολυσυλλεκτικού χαρακτήρα, ο οποίος αποτελεί και το τωρινό διακριτικό χαρακτηριστικό τους, δεν επιτρέπει άμεσες ταυτίσεις με συγκεκριμένες ιδεολογικές καταβολές, και ειδικά σε μια εποχή όπως η σημερινή, όπου ο κατακερματισμός των συμφερόντων κάνει τη λειτουργία τους πιο απόμακρη.

- **Στη βαθμιαία παρακμή των νέων κοινωνικών κινημάτων που έδρασαν κυρίως στις δεκαετίες '70 και '80.** Η εμφάνιση και η δραστηριοποίηση αυτών των κινημάτων υπήρξαν η αφετηρία για τη δημιουργία και την ενεργό δράση οργανώσεων που διακρίνονται για την ίδια ιδεολογική κατεύθυνση με αυτά. Σε

πολλές περιπτώσεις σημειώθηκε ενσωμάτωση στην κρατική πολιτική διαφόρων αιτημάτων που υποστηρίχθηκαν από τα κινήματα αυτά, όπως είναι η ισότητα των δύο φύλων, ο σεβασμός προς το περιβάλλον, η αναγνώριση της πολιτιστικής ταυτότητας ορισμένων λαών κ.ά. Έτσι, δεν θα ήταν άτοπο να πούμε πως πολλές εθελοντικές Μ.Κ.Ο. αποτελούν συνέχεια των κινήματων αυτών και συνεχίζουν μέχρι σήμερα να προωθούν το έργο τους.

- **Στις νέες αντιλήψεις που έχουν επικρατήσει για την αυτο-οργάνωση, την αυτο-βοήθεια και την αυτο-διαχείριση.** Η εγκαθίδρυση και η διάδοση των προαναφερθεισών κοινωνικών ιδεών μπορούν να προσφέρουν στα άτομα καινούργιες δυνατότητες που θα τα ωφελήσει σε μεγάλο βαθμό δίνοντας ένα νόημα στη ζωή. Την ίδια στιγμή θα τους επιτρέψει να ασχοληθούν με δραστηριότητες κοινωνικά ωφέλιμες, αποκτώντας το αίσθημα της προσωπικής συμμετοχής και της διεκδίκησης αιτημάτων ή αξιών που είναι σημαντικές για την κατοχύρωση της ποιότητας της ζωής. Με τον τρόπο αυτό δίνεται ένα νέο περιεχόμενο και μια καινούργια έννοια στην αντίληψη της «αιδιότητας του πολίτη», καθώς αυτή αποκτά μια διάσταση καθολική, με τους ανθρώπους να ενδιαφέρονται τόσο για τον πλησίον τους όσο και για τους ίδιους σε ατομικό επίπεδο.

- **Στην εντεινόμενη διαδικασία παγκοσμιοποίησης,** κάτι που επιφέρει την άμβλυση της αυτονομίας του έθνους-κράτους στο διεθνές επίπεδο. Όπως παρατηρεί ο μελετητής, μέσα από τη διαδικασία αυτή αναδεικνύονται θέματα που λαμβάνουν στοιχεία υπερεθνικού χαρακτήρα και τα οποία προϋποθέτουν την ανάληψη διεθνών πρωτοβουλιών και διεθνούς συντονισμού για την επίλυσή τους, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τη σύγκλιση διεθνών συνδιασκέψεων για το περιβάλλον¹¹.

1.4. Η άλλη άποψη για τις εθελοντικές οργανώσεις

Και ενώ η παρουσία και οι δράσεις των εθελοντικών οργανώσεων/Μ.Κ.Ο. συνεχώς αυξάνονται, πολλοί είναι εκείνοι που εγείρουν έντονες ενστάσεις τόσο για τον τρόπο σύστασής τους ως εναλλακτικών οργανισμών παροχής υπηρεσιών όσο και

¹¹ βλ. Ανθόπουλος, Χ. (2000), *Εθελοντισμός, Αλληλεγγύη και Δημοκρατία*, Αθήνα: Οξύ. σ.35-37.

για το έργο που αυτές προσφέρουν. Σύμφωνα με τον Αφουξενίδη, ο αρχικός ρόλος των περισσότερων εθελοντικών οργανώσεων/Μ.Κ.Ο. ήταν ως και τα μέσα της δεκαετίας του 1990 η άσκηση «πίεσης» σε ανώτερους φορείς, οι οποίοι ήταν συχνά συνδεδεμένοι με πολιτικά κόμματα ή άλλους ανεξάρτητους πολιτικούς σχηματισμούς. Στην Ελλάδα τουλάχιστον, από το 1997, όταν η χώρα έγινε επίσημα μέλος της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας [DAC], πολλές από αυτές τις οργανώσεις μετατράπηκαν σε ΜΚΟ, ενώ παράλληλα εμφανίστηκαν πολλές νέες ομάδες που κάλυπταν ένα ευρύ πεδίο δράσης. Δεδομένων τούτων, ο ερευνητής υποστηρίζει πως η μαζική εμφάνιση τέτοιων οργανώσεων στην Ελλάδα σχετίζεται άμεσα και σε μεγάλο βαθμό με τις αποφάσεις που έλαβε το ίδιο το κράτος ούτως ώστε να προωθήσει παρόμοιες μορφές συμμετοχής στα κοινά¹².

Παρά τις όποιες προόδους και βελτιώσεις που έχουν σημειωθεί στον τομέα της εθελοντικής παροχής υπηρεσιών από συγκεκριμένες ομάδες, υπάρχουν ωστόσο και ορισμένες αντιδράσεις αναφορικά με τη δραστηριοποίηση και τους σκοπούς λειτουργίας των εθελοντικών και των Μη Κυβερνητικών οργανώσεων στο σύνολό τους. Ο Δελιγιάννης παρατηρεί μια ραγδαία αύξηση του αριθμού των εθελοντικών και Μη Κυβερνητικών οργανώσεων, την οποία βασίζει όχι τόσο στο αίσθημα προσφοράς προς το συνάνθρωπο, αλλά στο νέο νομικό καθεστώς που έχει θεσμοθετηθεί για την ίδρυση και τη λειτουργία τους. Όμως μια τέτοια συνθήκη μπορεί να οδηγήσει στην ατροφία του γενικότερου πνεύματος αλληλεγγύης που έχει καλλιεργηθεί, όπως απαντάται και στο φυσικό περιβάλλον με το φαινόμενο του ευτροφισμού, της υπερβολικής ανάπτυξης ορισμένων ειδών εις βάρος των υπολοίπων όμοιών τους. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να ειπωθεί πως, όπως το οικοσύστημα χάνει την βιοποικιλότητα και τη σταθερότητα που εξασφαλίζει τη βιωσιμότητά του, έτσι και η αλληλεγγύη χάνει την πραγματική της διάσταση μέσα από την προσπάθεια των Μ.Κ.Ο να εξασφαλίσουν την ύπαρξή τους εντασσόμενες σε προγράμματα χρηματοδότησης¹³.

¹² Αφουξενίδης, Α. (2006). "Όψεις της κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα: το παράδειγμα των περιβαλλοντικών και αντιρατσιστικών ΜΚΟ" στο *Επιστήμη και Κοινωνία*. τεύχ. 16. σ.164-178.

¹³ Δελιγιάννης Α. (2000), "Κοινωνία ποιων πολιτών; Όταν οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις χρησιμοποιούνται ως επίφαση συμμετοχικής δημοκρατίας" στο *δικαιωματικά!, Ηλεκτρονική Επιθεώρηση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*, τεύχος 7, ανάκτηση από τον ιστότοπο <http://www.greekhelsinki.gr/dikaiomatika/07/fakelos/koinwnia/05.htm>

Από τους ισχυρισμούς του προαναφερθέντος μελετητή διαμορφώνεται μια εικόνα που θέλει τις εθελοντικές και Μη Κυβερνητικές οργανώσεις να αποτελούν ένα αποκύημα των οικονομικά εξαρτώμενων νοών, οι οποίοι έχουν ως απώτερο σκοπό την απομύζηση οποιουδήποτε είδους κέρδους, θυσιάζοντας με τον τρόπο αυτό τις βαθύτερες έννοιες του εθελοντισμού, της προσφοράς και της αλληλεγγύη. Αυτή η αντίληψη για την αποκόμιση μέγιστου κέρδους μέσα από την εθελοντική παροχή υπηρεσιών δεν αποτελεί μοναδικό δημιούργημα των εμπνευστών των εθελοντικών ομάδων και των Μ.Κ.Ο. Όπως ο ίδιος σημειώνει σε ένα άλλο σημείο της μελέτης του, ενώ οι Μ.Κ.Ο. είναι ελεύθερες να πράξουν το έργο για το οποίο έχουν δημιουργηθεί και αναφέρουν στο καταστατικό ιδρύσεώς τους, εντούτοις αντιμετωπίζουν προκλήσεις, όσον αφορά την ανεξαρτησία τους. Οι προκλήσεις αυτές σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την υπερπήδηση εμποδίων που ανακύπτουν σε βασικούς λειτουργικούς τομείς τους, όπως είναι η ανεύρεση πόρων για την ικανοποίηση των αναγκών τους, καθώς είναι αναγκασμένες να υποστούν τον σημαντικό περιορισμό τους χάριν της φορολογίας πέρα από την επιλεκτική κατανομή των χρηματοδοτήσεων¹⁴. Με λίγα λόγια, θα μπορούσε να ειπωθεί πως η εξασφάλιση πόρων για τη λειτουργία των Μ.Κ.Ο. βασίζεται σε μια σχέση δούνα και λαβείν, που κατά τον Δεληγιάννη, εγείρει αμφιβολίες σχετικά με την παραμονή της ίδιας της Μ.Κ.Ο στις αρχές και τις αξίες του πρωταρχικού σκοπού για τον οποίο δημιουργήθηκε.

Ενστάσεις έχουν εγερθεί και για τον τρόπο με τον οποίο δραστηριοποιούνται οι εθελοντικές ομάδες/Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Σύμφωνα με τη Σημίτη, αρχικά οι εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ ήταν άμεσα εξαρτημένες από την υλοποίηση της εκάστοτε κοινωνικής πολιτικής που είχε σχεδιαστεί από τους αρμόδιους παράγοντες, με αποτέλεσμα την αύξηση της οικονομικής εξάρτησης αυτών από το κράτος, την ενίσχυση του ρόλου τους ως παρόχων κοινωνικών υπηρεσιών και την περιθωριοποίηση των διεκδικητικών δράσεων των υπόλοιπων οργανώσεων που κινούνται στο χώρο αυτό. Παράλληλα, η υποχώρηση των διαχωριστικών γραμμών και των διακριτών λογικών που υπήρχαν ανάμεσα στο κράτος, τον μη κερδοσκοπικό τομέα και την αγορά ενίσχυσαν την τάση των οργανώσεων να ενσωματώνουν στο χαρακτήρα τους οργανωτικά στοιχεία και διοικητικές πρακτικές που μπορούν να εντοπιστούν στο θεσμικό περιβάλλον που δραστηριοποιούνται, προκειμένου να

¹⁴ βλ. υποσημείωση 13.

αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Το γεγονός αυτό επέφερε αναπόφευκτα την αποδυνάμωση σημαντικών χαρακτηριστικών των εθελοντικών οργανώσεων, όπως είναι η εγγύτητα με τις τοπικές κοινωνίες, η κινητοποίηση των πολιτών και η άσκηση πίεσης για αλλαγές στην στοχοθεσία των πολιτικών¹⁵.

1.5. Η χρηματοδότηση των εθελοντικών οργανώσεων

Δεδομένου ότι οι εθελοντικές οργανώσεις προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους πολίτες χωρίς να λαμβάνουν κάποιου είδους υλική ανταμοιβή, θα πρέπει να αναλογιστεί κανείς με ποιον τρόπο εξοικονομούν όλους εκείνους τους πόρους και τα μέσα με τα οποία πραγματώνουν τους σκοπούς τους και γενικότερα την αποστολή τους. Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενο σημείο του κεφαλαίου αυτού, οι εθελοντικές οργανώσεις, αν και δεν έχουν ένα νομικό πλαίσιο που να καλύπτει θεσμικά το ρόλο και τη λειτουργία τους, εντούτοις υπάγονται στο ίδιο νομοθετικό καθεστώς που ισχύει και για τις Μ.Κ.Ο. Από την ανωτέρω παράθεση προκύπτει ότι οι εθελοντικές ομάδες πρέπει να εναρμονιστούν με τη νομοθεσία που ισχύει για τις Μ.Κ.Ο. και στον τομέα των χρηματοδοτήσεων. Σύμφωνα με το κείμενο της Ομάδας Εργασίας Νέων του Ιδρύματος “Ανδρέας Παπανδρέου” η χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο μπορεί να βασιστεί:

α) **στις εισφορές των μελών της οργάνωσης.** Η συγκεκριμένη πηγή εσόδων αποτελεί την συνηθέστερη πηγή χρηματοδότησης. Η συνθήκη αυτή αποτελεί και το βασικό κριτήριο για το διαχωρισμό των εθελοντικών ομάδων σε δύο κατηγορίες, τις μικρές ομάδες ερασιτεχνικής δομής και τις οργανώσεις ευρείας εμβέλειας. Στις ομάδες ερασιτεχνικής δομής μπορεί κανείς να εντοπίσει τη συγκέντρωση χαμηλών οικονομικών μεγεθών, ενώ στις οργανώσεις ευρείας εμβέλειας παρατηρείται η εφαρμογή ενός συστήματος συνδρομών που καλύπτει ένα ευρύτερο κοινωνικό πεδίο. Με λίγα λόγια, το ποσοστό των εσόδων μιας οργάνωσης μπορεί να καθορίσει και

¹⁵ Σημίτη, Μ. (2014). "Κράτος και εθελοντικές οργανώσεις την περίοδο της οικονομικής κρίσης". Στο *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*. τ.42, Ιούλιος 2014. σ.36-61.

την κλίμακα δραστηριοτήτων της, κάτι που θα οδηγήσει στον χαρακτηρισμό της ως ερασιτεχνικής ή επαγγελματικής.

β) **Στις χορηγίες.** Είναι κοινή τακτική οι εθελοντικές οργανώσεις να αναζητούν χρηματοδότες που θα ενισχύσουν τις δράσεις τους με την διαδικασία των χορηγιών. Ειδικότερα, η αναζήτηση λαμβάνει χώρα ανάμεσα στο χώρο των μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων, που αποδεδειγμένα έχουν μια μεγάλη εισροή χρημάτων στα ταμεία τους, και στο χώρο των διεθνών και ελληνικών ιδρυμάτων. Η πρακτική της ανεύρεσης χορηγιών από εθελοντικές ομάδες γνωρίζει στις μέρες μας μια σταθερά αυξητική τάση, η οποία συνδέεται άμεσα και με το χαρακτηρισμό πολλών από αυτές ως «μη κερδοσκοπικών», παρακάμπτοντας με αυτό τον τρόπο τα όποια φορολογικά κωλύματα που ανέκυπταν κατά καιρούς στο παρελθόν. Εν ολίγοις, θα μπορούσε να ειπωθεί πως η μέθοδος της χορηγίας προς τις εθελοντικές οργανώσεις αποτελεί μια ασφαλιστική δικλείδα για την εξασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών τους πόρων, η οποία διασφαλίζει την απόδοση των διατιθέμενων προς αυτές ποσών, χωρίς να υπάρξει η παρέμβαση του κράτους, με τις όποιες συνέπειες που θα μπορούσε αυτό να έχει.

γ) **Στις εισπράξεις από εκδηλώσεις.** Μια άλλη πιθανή πηγή που μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο χρηματοοικονομικών εισροών για τις εθελοντικές οργανώσεις είναι η οργάνωση και διεξαγωγή εκδηλώσεων που σχετίζονται με περιεχόμενο του τομέα που η καθεμία αναπτύσσει τη δράση της. Τέτοιες εκδηλώσεις περιλαμβάνονται συνήθως συναυλίες τραγουδιστών ή μουσικών συνόλων, εκθέσεις έντυπου και οπτικού υλικού, εκδρομές και ξεναγήσεις, πώληση προπαγανδιστικού υλικού κτλ.

δ) **Στις επιχορηγήσεις που προέρχονται από την Κεντρική Διοίκηση.** Τα τελευταία έτη έχει αρχίσει η συνεργασία ανάμεσα στις εθελοντικές/Μη Κυβερνητικές οργανώσεις και στους δημόσιους φορείς. Από αυτή τη συνεργασία δεν ήταν δυνατόν να μην επηρεαστεί και η χρηματοδότηση των εθελοντικών οργανώσεων, ένα μέρος της οποίας προέρχεται πλέον από δημόσιους φορείς και από προγράμματα των κατά τόπους Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Αποτέλεσμα αυτής της αλληλεξάρτησης είναι να έχουν δημιουργηθεί ενστάσεις από μια μερίδα του κόσμου, η οποία θεωρεί αυτή την συνεργασία τουλάχιστον ύποπτη, ένα θέμα με το οποίο θα ασχοληθούμε εκτεταμένα στη συνέχεια της εργασίας μας.

ε) **Στις επιδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.** Κατά τις δυο τελευταίες δεκαετίες έχει αναπτυχθεί μια εταιρική σχέση μεταξύ των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθελοντικών οργανώσεων, η οποία έχει επεκταθεί σε όλους τους τομείς, ανάμεσα σε αυτούς και η χρηματοδότηση. Τα κονδύλια που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση δίνονται απευθείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δίνονται κυρίως σε Μ.Κ.Ο. και εθελοντικές ομάδες που εργάζονται στους τομείς των εξωτερικών σχέσεων για την ανάπτυξη και τη συνεργασία, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των προγραμμάτων εκδημοκρατισμού και της ανθρωπιστικής βοήθειας. Είναι λοιπόν εμφανές ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σε μεγάλη υπόληψη τη δράση των εθελοντικών οργανώσεων και γι' αυτό το λόγο συμβάλλει τα μέγιστα στην αρωγή τους, μέσω των χρημάτων που διαθέτει για τους σκοπούς τους¹⁶.

Σχετικά με το θέμα της κατανομής των πόρων προς τις εθελοντικές και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, πρέπει να υπογραμμιστεί πως το διεθνές σκηνικό έχει αλλάξει τελευταία. Ενώ μέχρι και πριν λίγο καιρό οι Μ.Κ.Ο. των βόρειων χωρών θεωρούνταν ως οι πιο αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση τόσο των εθνικών όσο και των παγκόσμιων προβλημάτων, βάσει της χρήσης των χρημάτων που αποδίδονταν σε αυτές ως στήριξη, τώρα φαίνεται πως οι νότιες χώρες έχουν σημειώσει μια ορατή άνοδο και ανάπτυξη σε αυτό τον τομέα. Η άνοδος αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική στήριξη που παρέχεται σε αυτές από ξένους χρηματοδότες είτε άμεσα, παρέχοντας δηλαδή κονδύλια απευθείας σ' αυτούς, είτε έμμεσα, παροτρύνοντας τις Μ.Κ.Ο. της χώρας από όπου προέρχονται οι πόροι να συνεργαστούν με αυτούς της χώρας που είναι σε ανάγκη. Η παραπάνω κατανομή έχει υπάρξει η αιτία να τεθεί ζήτημα όσον αφορά τη διαφάνεια στη διανομή των πόρων τόσο από την πλευρά των χρηματοδοτών, όσο και απ' την πλευρά των ΜΚΟ¹⁷.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί πως το πρόβλημα της εξάρτησης από τους χρηματοδότες είναι πιο έντονο στις μικρότερες Μ.Κ.Ο. Στην περίπτωσή τους, η ανάγκη για συγκέντρωση χρημάτων τις αναγκάζει να συμφωνήσουν εν προκειμένω με τις προϋποθέσεις που θέτουν οι φορείς χρηματοδότησης, πράγμα που επηρεάζει

¹⁶ Ομάδα Εργασίας Νέων, Ίδρυμα Ανδρέα Παπανδρέου (2005), Εισαγωγή στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ). Ορισμός - Ρόλος - Οργάνωση - Χρηματοδότηση. Αθήνα.

¹⁷ βλ. υποσημείωση 13.

σε μεγάλη κλίμακα τον βαθμό ανεξαρτησίας της δράσης τους. Αντίθετα, οι Μ.Κ.Ο. με μεγαλύτερη εμβέλεια δεν αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα στην ίδια ένταση, διότι συχνά συγκεντρώνουν πόρους που βασίζονται σε δωρεές μελών και σε λοιπές δραστηριότητες προσέλευσης πόρων, όπως είναι αυτοί που αναφέρθηκαν σε προηγούμενο σημείο. Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί πως η αποκλειστική χρηματοδότηση από τους πολίτες δεν είναι απόλυτα εφικτή, αφού αυτοί δεν εμπιστεύονται τις Μ.Κ.Ο. λόγω της πρόσφατης αποκάλυψης σκανδάλων που σχετίζονται με τη χρηματοδότησή τους¹⁸.

¹⁸ Ραβανός, Α. (2012), “Πάρτι εκατομμυρίων στις ΜΚΟ”, εφημερίδα *Το Βήμα*, ημερομηνία δημοσίευσης 9/9/2012, ανάκτηση από τον ιστότοπο <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=473933>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

2.1. Ένα γενικό πλαίσιο για την υγεία

Σύμφωνα με τον ορισμό που έχει δώσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.) για τον προσδιορισμό της βαθύτερης έννοιας της υγείας, η υγεία αποδίδεται ως η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας¹⁹. Από τον προαναφερθέντα ορισμό γίνεται εμφανές πως η υγεία αποτελεί κοινή συνισταμένη παραγόντων που σχετίζονται με την σωματική, ψυχική και κοινωνική πληρότητα, πέρα από την απουσία οποιαδήποτε ασθένειας ή ανωμαλίας. Έτσι, μπορούμε να πούμε πως η έννοια της υγείας δεν περικλείει μόνο μια απόχρωση που αποτυπώνεται από την πλευρά της ιατρικής ως καθαρά επιστήμης της υγείας, αλλά είναι αποτέλεσμα και της επίδρασης άλλων παραγόντων ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται το περιβάλλον, η ποιότητα ζωής, η εργασία κ.ά., περιλαμβάνει δηλαδή θέματα που σχετίζονται και με εξωτερικούς παράγοντες της ζωής, όπως είναι η κοινωνική αλληλεγγύη, αλλά και με άλλα στοιχεία που ασκούν επιδράσεις πάνω σε αυτά.

Την πολυμορφική φύση της υγείας τονίζουν οι Πράπα και Φακή υποστηρίζοντας πως η καλή υγεία αποτελεί την απόρροια της ισορροπίας που διακρίνει τους οργανισμούς. Πολύ περισσότερο, για τις ερευνήτριες η υγεία μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δυναμική», γιατί δεν είναι μια σταθερή κατάσταση, αλλά μεταβάλλεται με το πέρασμα του χρόνου. Ειδικότερα, σημειώνουν πως για τον ακριβή προσδιορισμό της έννοιας της υγείας σημαντικό ρόλο παίζει η κατανόηση της αλληλεξάρτησης, η οποία εντοπίζεται ανάμεσα σε μια σειρά παραγόντων, βιολογικής, ψυχολογικής και κοινωνικο-οικονομικής φύσης. Επιπλέον, οι ερευνήτριες υπογραμμίζουν πως η υγεία δεν αποτελεί ένα καθαρά ατομικό ζήτημα, αλλά εντοπίζεται σε ένα ευρύτερο πολιτισμικό πεδίο, στο οποίο κυριαρχεί το

¹⁹ Από το λήμμα της Wikipedia για την υγεία στον ιστότοπο <http://el.wikipedia.org/wiki/Υγεία>

στοιχείο της πληρότητας, όπως αυτό ορίζεται από τις προσωπικές πεποιθήσεις και τις υπάρχουσες κοινωνικές αξίες. Ως εκ τούτου, γίνεται σαφές πως δεν είναι εφικτή η απόδοση ενός και μόνο ορισμού για την έννοια της υγείας, μιας και η ύπαρξη πολλαπλών διαστάσεων μεταβάλλει σε πολλές περιπτώσεις την ουσία της²⁰.

Εστιάζοντας στους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία ενός ατόμου, ο Χλέτσος δέχεται τον καταμερισμό αυτών σε καθαρά ατομικούς παράγοντες και σε παράγοντες που σχετίζονται με το ευρύτερο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον. Ειδικότερα αναφέρει πως οι ατομικοί παράγοντες αφορούν την κληρονομικότητα και την προδιάθεση του ατόμου προς συγκεκριμένες ασθένειες, αλλά και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και τον τρόπο ζωής του. Οι αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον λόγω διάφορων αιτιών, όπως η μόλυνση εξαιτίας του νέφους ή της αύξησης των ρύπων έχουν άμεσες επιδράσεις στις κλιματολογικές συνθήκες και κατ' επέκταση στην υγεία των ανθρώπων. Το βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων έχει άμεση συσχέτιση με το επίπεδο υγείας, καθώς έχει αποδειχθεί πως οι φτωχοί έχουν σημαντικά υψηλότερες πιθανότητες να ασθενήσουν σε σχέση με τους μη φτωχούς· παρόμοιο ρόλο παίζει και το κοινωνικό επίπεδο, μιας και αυτό επηρεάζει το επίπεδο υγείας, με τους ανέργους να παρουσιάζουν στατιστικά περισσότερες πιθανότητες να έχουν επιβαρημένη υγεία σε σχέση με τους απασχολούμενους. Το πολιτικό περιβάλλον έχει και αυτό με τη σειρά του τη δική του αξία, καθώς επηρεάζει το επίπεδο υγείας μέσα από τις νομοθετικές ρυθμίσεις που λαμβάνει άμεσα ή έμμεσα, όπως για την απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους ή η απαγόρευση κατανάλωσης αλκοόλ σε ανήλικους, ενώ και οι πολιτιστικοί παράγοντες σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν τον τρόπο ζωής των ατόμων²¹.

²⁰ Πράπα, Π. - Φακή, Μ. (χ.χ.), “Θεωρητική προσέγγιση της έννοιας υγεία” στο *Info Respiratory and Internal Medicine*, τεύχος 51, ανάκτηση από τον ιστότοπο http://www.iatrikionline.gr/Respiratory_51/11.pdf

²¹ Χλέτσος, Μ. (χ.χ.). *Τι είναι υγεία και υπηρεσίες υγείας*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής. Ανάκτηση από τον ιστότοπο http://www.econ.uoi.gr/eeokp/gr/dialekseis_seminaria/seminaria_mathimata/eisagogikes_enies_oikonomika_igias/ili_mathimatos/kefalaio2.pdf

2.2. Οι εθελοντικές οργανώσεις στο χώρο της υγείας

Στον κλάδο που σχετίζεται με την παροχή υπηρεσιών υγείας οι εθελοντικές οργανώσεις προσφέρουν ανθρωπιστική βοήθεια με κάθε μέσο που μπορούν να διαθέσουν, συμβάλλοντας με ενεργό τρόπο στην ανακούφιση των ευπαθών ομάδων που βρίσκονται σε ανάγκη και που δεν έχουν τους απαραίτητους πόρους για να τις ικανοποιήσουν. Δεν θα ήταν, λοιπόν, υπερβολή να ειπωθεί πως οι εθελοντικές οργανώσεις μεριμνούν και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, προσφέροντας τις υπηρεσίες τους αφιλοκερδώς σε όσους το έχουν πραγματικά ανάγκη, υποκαθιστώντας ουσιαστικά την - μη - ύπαρξη του κράτους πρόνοιας που, υπό κανονικές συνθήκες, θα έπρεπε να τις ικανοποιεί.

Μελετώντας την δράση και τις ενέργειες που έχουν πραγματοποιήσει οι εθελοντικές οργανώσεις που κινούνται στο χώρο της υγείας, παρατηρείται πως αυτές έχουν να επιδείξουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι στενά συνδεδεμένες με τον κοινωνικό ιστό. Πιο συγκεκριμένα, οι εθελοντικές οργανώσεις που υπάρχουν και συμμετέχουν στην απάλυνση του κοινωνικού συνόλου από δυσκολίες που σχετίζονται με την υγεία συμβάλλουν στην επίλυση προβλημάτων που είναι συνδεδεμένα και ταυτισμένα με ορισμένες κοινωνικές ομάδες, όπως είναι τα άτομα με αναπηρίες, οι χρήστες τοξικών ουσιών, οι ψυχικά πάσχοντες κλπ. Ωστόσο, δραστηριοποιούνται και σε πεδία που σχετίζονται με την ανακούφιση και την παρηγορητική υποστήριξη των ευπαθών ομάδων, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, οι πρόσφυγες και οι μετανάστες. Πιο συγκεκριμένα, οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας έχουν ως κύριο αντικείμενό τους την ενημέρωση των πολιτών και την εύρεση χρηματοδότησης για τη δημιουργία προγραμμάτων πρόληψης ασθενειών, όπως είναι ο καρκίνος και το AIDS, ή χρόνιων νοσημάτων, όπως το άσθμα, προαγωγής της ιδέας της αιμοδοσίας και της δωρεάς οργάνων και βελτίωσης των συνθηκών ζωής, ειδικά σε χώρες του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου²². Φαίνεται λοιπόν πως οι εθελοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα που σχετίζεται με αυτή, στοχεύοντας στην ανακούφιση και πρωτίστως στην παροχή αρωγής. Με μια από αυτές τις οργανώσεις θα ασχοληθούμε εκτεταμένα στη συνέχεια της μελέτης αυτής,

²² βλ. υποσημ. 16.

παρουσιάζοντας τόσο το σκοπό της όσο και το έργο που έχει παράξει στο πλαίσιο της συνολικής αποστολής της.

2.3. Ο εθελοντισμός στην υγεία σήμερα μέσα από τα μάτια των ίδιων των εθελοντών

Από όσα έχουν αναφερθεί μέχρι στιγμής, γίνεται εμφανές πως ο εθελοντισμός στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην αλτρουιστική πτυχή των ανθρώπων, και πιο συγκεκριμένα στην προδιάθεση αυτών προς την ανιδιοτελή προσφορά προς τον συνάνθρωπο. Όπως επισημαίνουν οι Καμπά κ.ά. θεωρείται αδιαμφισβήτητο γεγονός πως η επιστημονική κατάρτιση και οι εξειδικευμένες γνώσεις που έχει ένας άνθρωπος μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στις εκάστοτε ανάγκες του εθελοντισμού, ωστόσο, θεμελιώδης αρχή για την εφαρμογή και κινητοποίηση στον εθελοντισμό αποτελεί κυρίως η θέληση για προσφορά²³. Δεχόμενοι αυτή τη διαπίστωση και προκειμένου να εξεταστεί επισταμένως το ζήτημα της εθελοντικής παροχής υπηρεσιών υγείας, ζητήθηκε από ορισμένους εθελοντές που δραστηριοποιούνται στο χώρο αυτό να απαντήσουν σε σχετικό ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτυπώνει την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στον εν λόγω τομέα.

Η Δανάη Βαλλιανάτου από την PRAKSIS αναφέρει πως η οργάνωση που εκπροσωπεί αποτελεί μια ανεξάρτητη Μ.Κ.Ο. που έχει σαν κύριο στόχο το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης σε όλη την Ελλάδα. Δραστηριοποιούμενη από το 1996 η PRAKSIS έχει ως σκοπό την προσφορά βοήθειας σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού, χωρίς να υπολογίζει το φύλο, την εθνικότητα, τη φυλή, τις πολιτικές ή θρησκευτικές απόψεις ή το σεξουαλικό προσανατολισμό. Κινούμενη σε αυτόν τον προσανατολισμό σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα ανθρωπιστικής δράσης, καθώς και καμπάνιες ενημέρωσης για ποικίλα ζητήματα, όπως τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα. Στις παρεχόμενες προς τους πολίτες υπηρεσίες συγκαταλέγονται η παροχή άμεσης και δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης,

²³ Καμπά, Ε. - Φ. Μπαμπάτσικου - Γ. Φασόη - Μ.Κελέση - Ο. Γβεντασβίλι - Σ. Λαζάρου - Α. Λαμπρογεώργου (2015). "Η "ανθοφορία του εθελοντισμού μέσα από τα μάτια των φοιτητών Νοσηλευτικής" στο *Βήμα του Ασκληπιού*. τ.14, τεύχ.2. Απρίλιος-Ιούνιος 2015. σ.122-140.

βασικών υπηρεσιών υγιεινής, όπως ντους, ρούχα, ρόφημα κλπ., ψυχολογικής υποστήριξης, κοινωνικής υποστήριξης, αλλά και εργασιακής συμβουλευτικής και προώθησης στην εργασία, νομικής συμβουλευτικής, οικονομικής ενίσχυσης σε συγκεκριμένα προγράμματα, στέγασης και άλλων συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Σχετικά με τον τρόπο χρηματοδότησης της οργάνωσης, η ερωτώμενη απάντησε πως το έργο της ομάδας υλοποιείται με τη συνδρομή των δωρητών-υποστηρικτών της, με τη χρηματοδότηση που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και με πόρους που προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα. Αναφερόμενη στην οικονομική κρίση και στις μεταβολές που αυτή επέφερε στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών από την ομάδα, σημείωσε πως μετά την εμφάνισή της η στήριξη της οργάνωσης σε ευπαθείς ομάδες αυξήθηκε κατά 50%, ικανοποιώντας τις ιατρικές ανάγκες 100 κατά μέσο όρο ατόμων την ημέρα. Τα άτομα αυτά προέρχονται από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, όπως άποροι, άστεγοι, ανασφάλιστοι, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, ασυνόδευτα παιδιά, θύματα διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking), εκδιδόμενες, παιδιά του δρόμου, χρήστες ναρκωτικών ουσιών, roma, οροθετικοί (HIV/AIDS)/ PLWA, πάσχοντες από ηπατίτιδα Β, C, msm (men having sex with men), κρατούμενοι, αποφυλακισμένοι, οικογένειες που πλήττονται από την οικονομική κρίση εξαιτίας της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας και γενικά κάθε άνθρωπος που βιώνει κοινωνικό ή/ και οικονομικό αποκλεισμό και αποκλείεται από βασικά αγαθά.

Από την κρίση έχει επηρεαστεί και η ίδια η ομάδα, η οποία καλείται να επέμβει όλο και περισσότερο σε περιστατικά διασφάλισης της δημόσιας υγείας, ειδικά σε περιπτώσεις πορνείας και χρήσης ουσιών και σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, αλλά και να παράσχει ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε πρόσφυγες και σε ανασφάλιστους πολίτες, των οποίων το ποσοστό προσέλευσης στις δομές έχει αυξηθεί κατά 580%. Επίσης, καίρια θεωρείται η παρέμβασή της για την αντιμετώπιση κρουσμάτων ξεχασμένων μέχρι πρότινος ασθενειών, όπως η σύφιλη η οποία αν και είχε εκλείψει στην Ελλάδα από το 1980, το 2011 έκανε ξανά την εμφάνισή της με 750 νέα περιστατικά.

Η Αθηνά Ναδάλη από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα αναφέρει πως η οργάνωση που εκπροσωπεί μετρά πολλά χρόνια παρουσίας στην προσφορά εθελοντικών

υπηρεσιών, ορμώμενη από την αρχή πως όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα στην ιατρική περίθαλψη, ανεξάρτητα από τη φυλή, τη θρησκεία, τα πιστεύω ή τις πολιτικές πεποιθήσεις, και ότι οι ανάγκες αυτών των ανθρώπων υπερβαίνουν το σεβασμό για τα εθνικά σύνορα. Πρόκειται λοιπόν για μια ανθρωπιστική οργάνωση που σκοπό έχει την παροχή βοήθειας σε πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο, χωρίς να προβαίνει σε οποιουδήποτε είδους διακρίσεις. Βασικό της έργο είναι η παροχή επείγουσας ιατρικής βοήθειας σε καταστάσεις ένοπλων συγκρούσεων, και φροντίζουν για την επιβίωση ατόμων σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, όπου οι κοινότητες και οι δομές υγείας ενδέχεται να έχουν κλονιστεί. Επιπλέον, παρέχεται βοήθεια σε θύματα επιδημιών, φυσικών καταστροφών και αποκλεισμού από την ιατρική περίθαλψη, επιχειρώντας διαρκώς τη βελτίωση της ποιότητας, της σημασίας και της έκτασης της βοήθειας. Ως εκ τούτου, δεν παρέχεται υποστήριξη σε ιδιώτες και είναι εφικτή η ικανοποίηση των αναγκών συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων, όπως είναι οι άνεργοι ή οι ανασφάλιστοι.

Σχετικά με τις πηγές χρηματοδότησης της ομάδας η ερωτώμενη αναφέρει πως αυτές προέρχονται κατά κύριο λόγο από ιδιωτικούς πόρους, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται ολοκληρωτικά η στήριξη από θεσμικούς φορείς, η οποία και ορίζεται βάσει καταστατικού σε ποσοστό 20% επί των συνολικών χρημάτων. Μάλιστα, η εμφάνιση της οικονομικής κρίσης οδήγησε στην απώλεια εσόδων για την οργάνωση, η οποία ανήλθε στο ποσοστό του 40%, ενώ χαρακτηριστική είναι και η αύξηση του αριθμού των ατόμων τα οποία θέτουν υποψηφιότητα για μελλοντική συνεργασία με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα, χωρίς ωστόσο να υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη προσλήψεων από τη μεριά τους. Το τελευταίο στοιχείο αποτελεί δείγμα του αδιεξόδου στο οποίο βρίσκονται αρκετοί πολίτες που αναζητούν δουλειά, καθώς παρατηρείται υπερβολικός αριθμός αιτήσεων σε περιπτώσεις ανακοίνωσης για πλήρωση κάποιας θέσης εργασίας.

Εν κατακλείδι και από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν γίνεται ορατή η σπουδαιότητα της συμβολής του εθελοντισμού και των ομάδων που δραστηριοποιούνται στο εν λόγω πλαίσιο σε δύσκολες για τους ανθρώπους περιόδους, όπως είναι αυτή που διανύουμε τώρα. Ακόμα περισσότερο, οι ομάδες αυτές δεν περιόρισαν τις δράσεις τους, αλλά αντίθετα, αφουγκραζόμενες τις ανάγκες της κοινωνίας, τις ανέπτυξαν περαιτέρω, προσπαθώντας να προσαρμοστούν στα νέα

δεδομένα και να παράσχουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου για όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Οι Γιατροί του Κόσμου αποτελούν μια από τις πιο γνωστές ομάδες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο του εθελοντισμού, ενώ το έργο της θεωρείται ως αξιοσημείωτο ανάμεσα στις τόσες άλλες δραστηριότητες παρεμφερών οργανώσεων που διέπονται από το κίνητρο προσφοράς στον άνθρωπο. Όπως αναφέρει η Αγγελική Μαυρίκου, το ελληνικό παράρτημα της ομάδας ιδρύθηκε το 1990, έχοντας ως κινητήρια αρχή την πεποίθηση πως όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στην ανθρωπιστική βοήθεια, ανεξάρτητα από το φύλο, την καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό, τη θρησκεία, την ιδεολογία ή πολιτική πεποίθησή του. Οι Γιατροί του Κόσμου δρουν με ουδετερότητα και αμεροληψία, ωστόσο δεν διστάζουν να καταγγείλουν οποιοδήποτε περιστατικό καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο οποίο είναι μάρτυρες.

Οι Γιατροί του Κόσμου προσφέρουν στους πολίτες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και συμβουλευτικής και υλοποιούν τα προγράμματά τους βασιζόμενοι σε πόρους που προέρχονται από ευρωπαϊκά κονδύλια και δωρεές ιδρυμάτων, ιδιωτών και πολιτών. Προ της οικονομικής κρίσης, το ποσοστό των πολιτών που κατέφευγαν στις υπηρεσίες της ομάδας ήταν 40% λιγότερο απ' ό,τι σήμερα, με την οργάνωση να στηρίζει περισσότερους από 10.000 ανθρώπους, ιδιαίτερα στον τομέα της ιατρικής φροντίδας. Οι άνθρωποι αυτοί χαρακτηρίζονται από δυσκολία πρόσβασης στο σύστημα υγείας, είτε αυτή είναι μερική είτε είναι ολική. Για το λόγο αυτό, οι Γιατροί του Κόσμου διπλασίασαν τις δράσεις τους και έχουν επικεντρωθεί αποκλειστικά στην υλοποίηση προγραμμάτων εντός του ελλαδικού χώρου. Επιπλέον, θεωρούν πως ενδέχεται να υπάρξει αυξητική τάση στα ποσοστά των πολιτών που απευθύνονται στις δομές τους, αναλογιζόμενοι και τη συνεχή ροή των προσφύγων στη χώρα.

3.1 Πότε ιδρύθηκαν οι Γιατροί του Κόσμου

Οι Γιατροί του Κόσμου (Medecins Du Monde) είναι μια παγκόσμια Μη Κυβερνητική, ανεξάρτητη, ανθρωπιστική διεθνής οργάνωση που ιδρύθηκε στη Γαλλία το 1980 από τον Γάλλο γιατρό Bernard Kouchner, ο οποίος διετέλεσε και Υπουργός Υγείας και Ανθρωπιστικής Δράσης της Γαλλίας. Ο Kouchner, όπως διαβάζουμε στην ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου, υπήρξε ένας από τους French Doctors, μία ομάδα Γάλλων γιατρών που το 1968 αποφάσισαν να παρέμβουν οργανωμένα, προκειμένου να συνεισφέρουν τους ανθρώπους της Μπιάφρα, οι οποίοι μαστίζονταν από την επιδημία λιμού που έπληξε τη χώρα τους. Επιπλέον, ήταν οι πρώτοι γιατροί που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους επιτόπου, δίνοντας συγχρόνως στη δημοσιότητα τη μαρτυρία - καταγγελία τους για την καταπάτηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που επικρατούσε στην περιοχή, αλλά και την βαρβαρότητα εις βάρος των κατοίκων της Μπιάφρα, της οποίας υπήρξαν αυτόπτες μάρτυρες.

Βασισμένοι στις εμπειρίες ζωής που αποκόμισαν από την ενεργό συμμετοχή τους σε μια τόσο κρίσιμη κατάσταση που επικρατούσε σε μια χώρα, που ουσιαστικά ανήκει στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, και η οποία δεν ήταν στη θέση να την αντιμετωπίσει με τις δικές της δυνάμεις, οι French Doctors ίδρυσαν την οργάνωση Γιατροί του Κόσμου που από το 1989 άρχισε να εξαπλώνεται και σε άλλες χώρες, όπως είναι η Γερμανία, το Βέλγιο, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία, η Ελβετία, ο Καναδάς, η Ιαπωνία και η Αργεντινή, δημιουργώντας ένα διεθνές δίκτυο άμεσης παρέμβασης, έχοντας πάντα ως πρώτο γνώμονά τους τον άνθρωπο και δρώντας με αυταπάρνηση αλλά και με αποτελεσματικότητα και σοβαρότητα απέναντι στον πόνο και τη δυστυχία. Σύμφωνα με τη δημόσια διακήρυξη του έργου των Γιατρών του Κόσμου, η οργάνωση δρα σαν μια Μη Κυβερνητική και απόλυτα ανεξάρτητη Οργάνωση που δεν επηρεάζεται από καμία πολιτική εξουσία και δεν έχει καμία κομματική ή θρησκευτική δέσμευση. Επιπλέον, είναι αυτόνομη στις επιλογές της, οι οποίες

καθορίζονται με μοναδικό κριτήριο τις ανάγκες που εντοπίζει και τις δυνατότητες της να προσφέρει βοήθεια στο γενικότερο σύνολο²⁴.

Όπως βρίσκουμε στο λήμμα της Wikipedia για τους Γιατρούς του Κόσμου, η συγκεκριμένη οργάνωση μέσα από την ιατρική ανθρωπιστική δράση που πραγματοποιούν είναι σταθεροί υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιτίθενται με σθένος απέναντι στον ρατσισμό, την ξενοφοβία, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση κοινωνικών ομάδων, στην πολιτική της Εθνικής Κάθαρσης και στην κοινωνική ανισότητα. Ταυτόχρονα, υποστηρίζουν τα δικαιώματα της γυναίκας και του παιδιού και το δικαίωμα στην ιδιαιτερότητα, ενώ αντιτίθενται και σε κάθε επέμβαση που επιχειρείται στον γενετικό κώδικα και στον βιασμό των φυσικών νόμων²⁵.

3.2. Η αποστολή και η δράση των Γιατρών του Κόσμου

Στα πλαίσια της δράσης τους οι Γιατροί του Κόσμου απασχολούν ιατρικό, παραϊατρικό, αλλά και διοικητικό και τεχνικό προσωπικό προκειμένου να πραγματοποιήσουν το σχεδιασμό τους. Η οργάνωση δρα με βάση τις αρχές της ουδετερότητας και της αμεροληψίας, χωρίς ωστόσο να εμποδίζεται στην έκφραση απόψεων σχετικά με την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη στιγμή που και οι ίδιοι είναι αυτόπτες μάρτυρες τέτοιων περιστατικών. Αναλυτικότερα και όσον αφορά το κομμάτι της ιατρικής φροντίδας, οι Γιατροί του Κόσμου έχουν θέσει ως στόχο τους πρωτίστως την ανακούφιση των ανθρώπων που βρίσκονται αντιμέτωποι με καταστάσεις οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και τη σωματική ακεραιότητά τους. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στην ιστοσελίδα της οργάνωσης, οι εθελοντές δεσμεύονται να προσφέρουν βοήθεια σε όλους τους ευάλωτους πληθυσμούς στον κόσμο αλλά και στην Ελλάδα και οι οποίοι αποτελούν θύματα φυσικών καταστροφών, λιμών, ασθενειών, θύματα εμπόλεμων συγκρούσεων,

²⁴ Με πληροφορίες από την ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/Ποιοί-Είμαστε/Η-Ιστορία-των-Γιατρών-του-Κόσμου>

²⁵ Από το λήμμα της Wikipedia για τους Γιατρούς του Κόσμου στην ιστοσελίδα http://el.wikipedia.org/wiki/Γιατροί_του_Κόσμου

πολιτικής βίας, πρόσφυγες, εκπατρισμένους, μειονότητες, παιδιά του δρόμου ή τοξικοεξαρτημένους.

Αναφορικά με το σκέλος της μαρτυρίας, το οποίο αποτελεί και μια από τις βασικές αρχές της, η οργάνωση αγωνίζεται για τη θέσπιση μιας δίκαιης κοινωνικής νομοθεσίας προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη πρόσβαση σε δομές υγείας και, κατ' επέκταση, αποτελεσματικότερη βοήθεια σε βάθος χρόνου. Με στόχο λοιπόν να είναι ουσιαστική η δράση των Γιατρών του Κόσμου, αυτή επεκτείνεται και εκτός των πλαισίων του τομέα της υγείας καθώς τα μέλη της μάχονται ενάντια σε κάθε περιορισμό που οδηγεί στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας²⁶. Πρόκειται λοιπόν για ένα έργο το οποίο λαμβάνει μια πολυδιάστατη μορφή που περιλαμβάνει, όχι μόνο την παροχή υπηρεσιών υγείας, αλλά και μια γενικότερη πολιτική για την προαγωγή της συγκεκριμένης έννοιας και την κατοχύρωσή της από κινδύνους κοινωνικοπολιτικής φύσης, οι οποίοι απειλούν την υπόστασή της και εγείρουν εμπόδια στην απόκτησή της από τους ανθρώπους.

Πιο συγκεκριμένα και για την επίτευξη των προαναφερθέντων, οι Γιατροί του Κόσμου υλοποιούν μια σειρά δράσεων, οι οποίες κινούνται στους εξής άξονες:

- στην αποκάλυψη των κινδύνων που εγκυμονούν οι κρίσεις για την Υγεία και την Αξιοπρέπεια των πληθυσμών, ώστε αυτές να αποτρέπονται.
- Στην κινητοποίηση των συνεργατών τους για δράσεις αλληλεγγύης και πέραν του πεδίου της υγείας.
- Στην καταγγελία της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συγκεκριμένα σε ό,τι παρεμποδίζει την πρόσβαση στην υγεία.
- Στην ανάπτυξη νέων τρόπων προσέγγισης και πρακτικών στον τομέα της δημόσιας υγείας που βασίζονται στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.
- Στη δέσμευση για πλήρη διαφάνεια απέναντι στους δωρητές και τους χορηγούς τους²⁷.

²⁶ Από την ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/Ποιοί-Είμαστε/Η-Αποστολή-μας>

²⁷ Από την ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/Ποιοί-Είμαστε/Η-Δράση-μας>

Συνοψίζοντας λοιπόν, θα μπορούσαμε να πούμε πως η οργάνωση των Γιατρών του Κόσμου έχουν αναλάβει την αποπεράτωση ενός πολυσχιδούς έργου που εκτείνεται τόσο στην παροχή υπηρεσιών υγείας όσο και στην εξασφάλιση και κατοχύρωση του δικαιώματος της πρόσβασης στην υγεία από όλους τους ανθρώπους.

3.3. Οι Γιατροί του Κόσμου στην πράξη

3.3.1 Τα πολυϊατρεία της οργάνωσης

Βασικός άξονας της οργάνωσης όσον αφορά την παροχή ιατρικής κάλυψης είναι το πρόγραμμα «Άνοιχτό Πολυϊατρείο». Το πρόγραμμα αυτό λειτουργεί έχοντας ως βασικό στόχο την παροχή πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχολογικής υποστήριξης σε όσους δεν έχουν τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, όπως μετανάστες, πρόσφυγες, άποροι, ανασφάλιστοι, αστέγοι και Ρομά²⁸. Ειδικότερα, στα πλαίσια του προαναφερθέντος προγράμματος λειτουργούν πέντε πολυϊατρεία, τα οποία είναι:

- **Το Πολυϊατρείο της Αθήνας**

Η δράση του πολυϊατρείου της Αθήνας βασίζεται σε τρεις πυλώνες· αρχικά παρέχονται υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης, με το σύνολο του ιατρικού προσωπικού να εξυπηρετεί τους ασθενείς κατά τη διάρκεια των ωρών λειτουργίας του. Στη συνέχεια, υπάρχει ο πυλώνας των Επειγόντων Περιστατικών, ο οποίος στηρίζεται αποκλειστικά σε ένα δίκτυο εθελοντών που έχουν κατανεμηθεί στα νοσοκομεία όλης της χώρας. Το δίκτυο αυτό μεσολαβεί σε περιστατικά που χρήζουν άμεσης ανάγκης για πρόσβαση των πολιτών στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, προσπερνώντας με αυτό τον τρόπο τις εκάστοτε γραφειοκρατικές δυσκολίες που ανακύπτουν. Τέλος, από την οργάνωση έχει θεσπιστεί και η λειτουργία Φαρμακείου,

²⁸ Από την ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/Πολυϊατρεία/>

που εξυπηρετεί την ανάγκη χορήγησης φαρμάκων, έπειτα από την παρακολούθηση του ασθενούς από τους ιατρούς του Πολυϊατρείου.

Το πολυϊατρείο της Αθήνας λειτουργεί στην πόλη ήδη από το 1997 και από την ίδρυσή του μέχρι και σήμερα, υπολογίζεται πως περισσότεροι από 100.000 ασθενείς δέχθηκαν δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα πλαίσια της λειτουργίας του, ενώ στη διάρκεια των τελευταίων ετών, οι εξειδικευμένες ομάδες εθελοντών του προγράμματος περιθάλπουν, κατά μέσο όρο, 14.000 ασθενείς το χρόνο, με τις κύριες χώρες προσέλευσης των εξυπηρετούμενων να είναι το Ιράκ, το Αφγανιστάν, το Μπαγκλαντές, οι Αφρικανικές χώρες, το Ιράν, η Βουλγαρία, η Πολωνία, η Ουκρανία και η Αλβανία²⁹.

- **Το Πολυϊατρείο της Θεσσαλονίκης**

Το πολυϊατρείο της Θεσσαλονίκης ξεκίνησε την λειτουργία του το 2001 και από τότε, σύμφωνα με τα στοιχεία της οργάνωσης, έχουν καταγραφεί περίπου 50.000 επισκέψεις από ασθενείς που έχουν δεχτεί τις υπηρεσίες δεκάδων εθελοντών, ιατρών, νοσηλευτών, ψυχολόγων, κοινωνικών επιστημών και διοικητικών εθελοντών ανεξαρτήτου ιδιότητας, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες που σχετίζονται με την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, την φαρμακευτική περίθαλψη, τους εμβολιασμούς και την ψυχοκοινωνική στήριξη σε πολίτες που έχουν ανάγκη. Το πολυϊατρείο είναι στελεχωμένο με περίπου 70 γιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων και εξυπηρετεί κατοίκους τόσο από το νομό Θεσσαλονίκης όσο και από την ευρύτερη περιφέρεια αυτού. Σύμφωνα με στοιχεία της οργάνωσης, η παροχή υπηρεσιών υγείας σε Έλληνες πολίτες είναι εξόχως αυξημένη από το 2010 και μετά, ενώ περιθάλπονται επίσης και άτομα καταγόμενα και από άλλες χώρες, όπως η Αλβανία, Γεωργία, Νιγηρία, Αρμενία, Βουλγαρία, κ.α.³⁰. Παρατηρούμε λοιπόν πως και στην πόλη της Θεσσαλονίκης, οι Γιατροί του Κόσμου έχουν μια ενεργό συμμετοχή στα τεκταινόμενα της παροχής υπηρεσιών υγείας, όπου παρατηρείται αύξηση της προσέλευσης Ελλήνων πολιτών τα τελευταία χρόνια, φυσική απόρροια της οικονομικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα.

²⁹ βλ. υποσημείωση 24

³⁰ βλ. υποσημείωση 24

- **Το Πολυϊατρείο του Περάματος**

Το Ανοιχτό Πολυϊατρείο του Περάματος ξεκίνησε τη λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 2010, προσφέροντας υπηρεσίες υγείας στους πολίτες χωρίς κάποιο υλικό κόστος. Από τα τέλη του 2011 ένας δραματικά μεγάλος αριθμός ατόμων, όλων των ηλικιών, στους οποίους περιλαμβάνονται ανασφάλιστοι, άποροι, άστεγοι, άνεργοι ή μέχρι πρότινος κάτοχοι μικρών επιχειρήσεων που χρωστούν στα ασφαλιστικά τους ταμεία και συνεπώς δεν έχουν δωρεάν πρόσβαση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας επισκέφτηκαν το Πολυϊατρείο, ζητώντας κάποιου είδους βοήθεια, ενώ δέχθηκαν δωρεάν ιατροφαρμακευτική υποστήριξη. Για το λόγο αυτό και με σκοπό να ανταποκριθούν στις ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός της περιοχής, οι Γιατροί του Κόσμου έχουν ενισχύσει το ιατρικό προσωπικό πλήθος ειδικοτήτων που εργάζονται στο Πολυϊατρείο με ειδικότητες όπως Παθολόγος, Χειρουργός, Ακτινολόγος, Δερματολόγος, Γυναικολόγος, Καρδιολόγος, Παιδίατρος, Ορθοπαιδικός, Πνευμονολόγος, Φυσιοθεραπευτής, Ψυχίατρος, Οφθαλμίατρος, Ψυχολόγος και Νευρολόγος, ενώ σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της οργάνωσης, ο αριθμός που επισκέπτεται το Ανοιχτό Πολυϊατρείο ανέρχεται καθημερινά περίπου στα 50 έως 70 άτομα, ίσως και μεγαλύτερο ανάλογα και με τις ειδικότητες γιατρών. Δεδομένης της γεωγραφικής και πληθυσμιακής κατανομής της συγκεκριμένης περιοχής, είναι προφανές πως η παροχή υπηρεσιών υγείας δεν μπορεί να γίνει με την ίδια δυναμική με εκείνη που λαμβάνει χώρα εντός του αστικού ιστού. Στην κάλυψη αυτού του κενού στοχεύει η λειτουργία του Πολυϊατρείου των Γιατρών του Κόσμου, με απώτερο σκοπό την κατοχύρωση του δικαιώματος καθολικής πρόσβασης στην υγεία απ' όλους³¹.

- **Το Πολυϊατρείο στα Χανιά**

Το πολυϊατρείο στα Χανιά δημιουργήθηκε το 2007, θέλοντας να καλύψει τις ανάγκες που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη περιοχή στον τομέα της περίθαλψης ατόμων που δεν έχουν άμεση πρόσβαση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, παρέχοντας στους επισκέπτες του δωρεάν πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη, αλλά και την

³¹ βλ. υποσημείωση 24

κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή, που την ακολουθεί. Περίπου 15 εθελοντές γιατροί διαφόρων ειδικοτήτων και περίπου 30 εθελοντές υποστηρικτικό προσωπικό βρίσκονται εκεί για να παράσχουν στους ασθενείς όλα τα απαραίτητα για την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη. Επίσης, η οργάνωση, ερχόμενη σε συνεργασία με γιατρούς και εργαστήρια της πόλης, δίνει τη δυνατότητα στους ασθενείς να πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε σειρά εργαστηριακών εξετάσεων, που είναι απαραίτητες ως συμπλήρωμα της εξέτασης που θέλουν να πραγματοποιήσουν στο πολυϊατρείο.

Πέρα από τη λειτουργία του πολυϊατρείου στην περιοχή των Χανίων, οι εθελοντές των Γιατρών του Κόσμου έχουν επεκτείνει τη δράση τους, πραγματοποιώντας επισκέψεις υγείας σε όλη την Κρήτη, ενώ έχουν αναλάβει την ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη ευπαθών ομάδων, όπως είναι οι μετανάστες, οι Ρομά και οι κρατούμενοι. Επιπλέον, η οργάνωση έχει αναλάβει τη διανομή τροφίμων και ρούχων σε οικογένειες αναξιοπαθούντων, ενώ στα πλαίσια της δράσης τους, επισκέπτονται σχολεία και χωριά ενημερώνοντας την τοπική κοινωνία, και ειδικότερα τους νέους ανθρώπους, για τον εθελοντισμό και για τις δράσεις τους³². Είναι εμφανές λοιπόν, πως η οργάνωση έχει εδραιωθεί στη συνείδηση του κόσμου για το έργο που προσφέρει, τόσο από πλευράς παροχής υπηρεσιών υγείας, όσο και από άποψη συνεισφοράς στον πολίτη.

- **Το Πολυϊατρείο της Πάτρας**

Στις 3 Σεπτέμβρη 2012 οι Γιατροί του Κόσμου εγκαινίασαν τη λειτουργία του πέμπτου Ανοιχτού Πολυϊατρείου της Οργάνωσης στην πόλη της Πάτρας συνεχίζοντας τις δράσεις τους για την παροχή υπηρεσιών υγείας με την ενίσχυση του συγκεκριμένου προγράμματος, αλλά και στη δημιουργία νέων δομών, που θα βοηθήσουν τους πολίτες να αποκτήσουν όσα έχουν δικαιωματικά ανάγκη, αλλά δεν έχουν άμεση πρόσβαση σε αυτά. Το πολυϊατρείο λειτουργεί καθημερινά, έχοντας ως πρωταρχικό σκοπό την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των ανασφάλιστων κατοίκων της Δυτικής Ελλάδας, αλλά και των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας και όλων όσοι έχουν περιορισμένη ή και

³² βλ. υποσημείωση 24

μηδενική πρόσβαση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται στην προστασία του ευαίσθητου πληθυσμού, όπως είναι οι γυναίκες, τα παιδιά και οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, όπως επίσης και στην υποστήριξη των τοπικών δομών υγείας. Το πολυϊατρείο προσφέρει πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, ως εθελοντική συνεισφορά ατόμων που ανήκουν σε ιατρικό, νοσηλευτικό και λοιπών ειδικοτήτων προσωπικό³³.

3.3.2. Λοιπές δράσης της οργάνωσης

- Το φαρμακείο των Γιατρών του Κόσμου.

Συνεπικουρικά με τη λειτουργία των πολυϊατρείων, μια ενεργή δράση της οργάνωσης των Γιατρών του Κόσμου αποτελεί και η λειτουργία του Φαρμακείου. Το φαρμακείο λειτουργεί από το 1991 και στεγάζεται από το ίδιο κτήριο με το πολυϊατρείο και τα γραφεία της οργάνωσης, παρέχοντας δωρεάν φαρμακευτική αγωγή σε περισσότερους από πενήντα ασθενείς την ημέρα. Είναι στελεχωμένο με έμπειρους εθελοντές φαρμακοποιούς, διαθέτοντας ένα ευρύ φάσμα φαρμάκων που καλύπτει τις ανάγκες των ασθενών που επισκέπτονται το πολυϊατρείο, τα οποία παρέχονται από δωρεές μελών της οργάνωσης καθώς και από εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο³⁴. Είναι λοιπόν εμφανές πως οι Γιατροί του Κόσμου φροντίζουν για την παροχή προς τους πολίτες όλων των παραμέτρων που σχετίζονται με την υγεία, πέρα από την εξέταση και τις διαγνωστικές εξετάσεις, προκειμένου αυτοί να εξασφαλίσουν ένα καλό επίπεδο υγείας.

- Η δράση «Νοιάζομαι για την Υγεία μου»

Οι Γιατροί του Κόσμου, αφουγκραζόμενοι τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και θέλοντας να παραμείνουν πιστοί στην ιδέα πως η υγεία αποτελεί ένα

³³ βλ. υποσημείωση 24

³⁴ Από την ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%A6%CE%B1%CF%81%CE%BC%CE%B1%CE%BA%CE%B5%CE%AF%CE%BF/>

πανανθρώπινο δικαίωμα, στο οποίο πρέπει όλοι να έχουν άμεση πρόσβαση, υλοποιούν με την υποστήριξη της Coca-Cola Τρία Έψιλον ένα πρότυπο πρόγραμμα ιατρικής παρέμβασης με την ονομασία «Νοιάζομαι για την Υγεία μου». Στόχος του προγράμματος αυτού είναι η ενίσχυση των υπηρεσιών παροχής πρωτοβάθμιας περίθαλψης σε ευάλωτες και κοινωνικά αποκλεισμένες πληθυσμιακές ομάδες της Ελλάδας μέσα από τη λειτουργία μιας κατάλληλα διαμορφωμένης Κινητής Μονάδας. Η μονάδα αυτή θα είναι στελεχωμένη από ένα άρτια εκπαιδευμένο και έμπειρο ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό και που θα επιτρέψει στους Γιατρούς του Κόσμου να επισκέπτονται υποβαθμισμένες και απομακρυσμένες περιοχές της χώρας, που βρίσκονται τόσο εντός όσο και εκτός των ορίων της Αττικής, θέλοντας να παράσχουν δωρεάν ιατρικές υπηρεσίες που θα καλύψουν όλο το φάσμα των ηλικιών.

- «Μήνυμα Ζωής». Πρόγραμμα στήριξης ηλικιωμένων ατόμων

Από τον Σεπτέμβριο του 2012 οι Γιατροί του Κόσμου έχουν αυξήσει τις δράσεις τους στο εσωτερικό της χώρας, κυρίως με την υλοποίηση προγραμμάτων παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και κάλυψης επισιτιστικών αναγκών σε άτομα της τρίτης ηλικίας που ζουν υπό δύσκολες συνθήκες ή ακόμα και υπό συνθήκες ένδειας.

Το πρόγραμμα «Μήνυμα Ζωής» των Γιατρών του Κόσμου, που υποστηρίζεται εξ' ολοκλήρου από το Κοινωνοφελές Ίδρυμα ΤΙΜΑ, εφαρμόζεται σε δύο επίπεδα, τα οποία καλύπτουν τα πεδία της πρόληψης και της αντιμετώπισης, ενώ σχεδιάστηκε προκειμένου να καλύψει τις δύο βασικότερες ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων, που δεν είναι άλλες από την ιατροφαρμακευτική φροντίδα και την επισιτιστική συνδρομή. Συγκεκριμένα, και όπως βρίσκουμε στην ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου, η υλοποίηση του προγράμματος βασίζεται σε τέσσερις άξονες παρέμβασης, οι οποίοι είναι:

- η ιατρική περίθαλψη και φαρμακευτική αγωγή. Πιο συγκεκριμένα, η οργάνωση επιθυμεί μέσω του προγράμματος να παράσχει μια ειδικευμένη ιατρική περίθαλψη και φαρμακευτική αγωγή σε ηλικιωμένα άτομα, η οποία θα πραγματοποιείται στο χώρο των Ανοιχτών Πολυϊατρείων των Γιατρών του Κόσμου, ειδικά στις περιοχές της Αθήνας και του Περάματος.

- Η εμβολιαστική κάλυψη των ηλικιωμένων ατόμων, έτσι ώστε να υπάρξει μια προπαρασκευαστική πρόληψη της συγκεκριμένης ομάδας απέναντι στην εποχική γρίπη. Υπολογίζεται πως μέσω αυτής της δράσης, 400 ηλικιωμένοι θα έχουν τη δυνατότητα να εμβολιαστούν ενάντια στη συγκεκριμένη ασθένεια, οι επιπλοκές της οποίας αποτελούν μια από τις σημαντικότερες αιτίες θανάτου ετησίως.

- Οι κατ' οίκον επισκέψεις στα σπίτια των ηλικιωμένων για την παροχή ιατροφαρμακευτικής φροντίδας. Στοιχεία της οργάνωσης δείχνουν πως παρέχονται κατ' οίκον υπηρεσίες υγείας σε τουλάχιστον 100 ηλικιωμένα άτομα.

- Η παροχή επισιτιστικών πακέτων. Όπως υποστηρίζει η οργάνωση, τα μέλη της παρέχουν επισιτιστικά πακέτα σε τουλάχιστον 100 ηλικιωμένα άτομα το μήνα, διασφαλίζοντάς τους το αγαθό της τροφής.

Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη του προγράμματος έχει χαραχτεί με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να καλύψει τις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων, όπως είναι οι ηλικιωμένοι/ες με σοβαρά προβλήματα υγείας, οι ηλικιωμένοι/ες χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον, οι χαμηλοσυνταξιούχοι ηλικιωμένοι/ες και οι κατάκοιτοι ηλικιωμένοι/ες. Το πρόγραμμα φιλοξενείται, στα Ανοιχτά Πολυϊατρεία της Αθήνας και κυρίως του Περάματος³⁵.

- Το πρόγραμμα «Υγεία για όλους».

Στο έργο των Γιατρών του Κόσμου συγκαταλέγεται και το πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου «Υγεία για Όλους». Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει επισκέψεις Κινητών Μονάδων σε περιοχές της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους από ειδικότητες ιατρών όπως παιδίατροι, γυναικολόγοι και οφθαλμίατροι, προσφέροντας παιδιατρικό, γυναικολογικό και οφθαλμολογικό διαγνωστικό έλεγχο σε γυναίκες και παιδιά.

Το πρόγραμμα «Υγεία για Όλους» υλοποιείται με τη συνολική χρηματοδότηση, που παρέχεται από την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών, και εντάσσεται στο ευρύτερο

³⁵ Από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%9C%CE%AE%CE%BD%CF%85%CE%BC%CE%B1-%CE%96%CF%89%CE%AE%CF%82/>

πλαίσιο ενεργειών που σχετίζονται με την παροχή κοινωνικής προσφοράς, την υλοποίηση της οποίας προωθεί η ελληνική εφοπλιστική κοινότητα για την ενίσχυση ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε όλη τη χώρα. Μέσω αυτού του προγράμματος οι γυναίκες έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν μια σειρά εξετάσεων προληπτικού χαρακτήρα, όπως είναι η γυναικολογική κλινική εξέταση, η ψηλάφηση μαστού, ενώ παράλληλα θα μπορούν να πραγματοποιήσουν μαθήματα ψηλάφησης στήθους και να ενημερωθούν για τον τρόπο μείωσης των κινδύνων ανάπτυξης καρκίνου του μαστού και μήτρας. Την ίδια στιγμή, το πρόγραμμα προσφέρει πραγματοποίηση τεστ Παπανικολάου (Pap test), ενδοκολπικού υπερήχου, οφθαλμολογικού ελέγχου, καρδιογραφήματος, υπερήχου άνω και κάτω κοιλίας και μέτρηση χοληστερίνης, τριγλυκεριδίων και διαβήτη. Για τα παιδιά προβλέπεται η διεξαγωγή παιδιατρικού διαγνωστικού ελέγχου, οφθαλμολογικός έλεγχος, καρδιογράφημα, υπέρηχος άνω και κάτω κοιλίας, μέτρηση χοληστερίνης, τριγλυκεριδίων και διαβήτη, ενώ ταυτόχρονα δίνεται η δυνατότητα πραγματοποίησης παιδικού εμβολιασμού και παροχής παιδιατρικής φαρμακευτικής αγωγής.

Εν ολίγοις, το πρόγραμμα «Υγεία για όλους» αποτελεί μια καινοτόμο δράση, καθώς στοχεύει στην παροχή υπηρεσιών υγείας προληπτικής μορφής, κυρίως σε γυναίκες και παιδιά που δεν έχουν την άμεση δυνατότητα να επισκεφθούν κάποιο γιατρό, προκειμένου να ελέγξουν την κατάσταση της υγείας τους. Η προσφορά μιας συγκεκριμένης σειράς εξετάσεων, που δεν είναι δυνατόν να παρασχεθεί υπό τυχαίες συνθήκες, και η μετάβαση κλιμακίων της οργάνωσης σε περιοχές με ιδιαίζουσα γεωγραφική κατανομή δείχνει την αφοσίωση και το πάθος που διακρίνει τους Γιατρούς του Κόσμου να δώσουν στους ανθρώπους την δυνατότητα να αποκτήσουν πρόσβαση στην υγεία και, κατά συνέπεια, να εκπληρώσουν το σκοπό τους³⁶.

³⁶ Από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%A5%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%82/>

- Πρόγραμμα οδοντιατρικού ελέγχου

Ανάμεσα στις δράσεις των Γιατρών του Κόσμου για την προαγωγή της υγείας, συμπεριλαμβάνεται και η δράση με την επωνυμία “Smile Project”. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέχει πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια οδοντιατρική περίθαλψη σε παιδιά οικογενειών που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική κατάσταση και δεν έχουν την δυνατότητα να καλύψουν τα κόστη μιας πιθανής οδοντιατρικής περίθαλψης, ενώ παράλληλα αποσκοπεί και στην παροχή οδοντιατρικής φροντίδας σε ενήλικες.

Για την υλοποίηση του προγράμματος υπεύθυνη είναι μια ομάδα επαγγελματιών οδοντιάτρων, η οποία έχει ως βάση της το Πολυϊατρείο της Αθήνας, ενώ επιτελεί τους σκοπούς της και μέσω μίας άρτια εξοπλισμένης κινητής οδοντιατρικής μονάδας, η οποία πραγματοποιεί επισκέψεις σε σχολικές μονάδες και σε διάφορες περιοχές της χώρας, παρέχοντας οδοντιατρική θεραπεία ιδιαίτερα σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες νέων και ενηλίκων, προβάλλοντας με αυτό τον τρόπο την ανάγκη ύπαρξης οδοντιατρικής πρόληψης και στοματικής υγιεινής.

Με την πραγματοποίηση του “Smile Project” η οργάνωση στοχεύει, πέρα από την κάλυψη των αναγκών που έχουν ανακύψει στο επίπεδο της παροχής οδοντιατρικών υπηρεσιών, και στην υλοποίηση μιας σειράς στόχων που σχετίζονται με την έρευνα πεδίου αναφορικά με τις βασικές οδοντιατρικές ανάγκες που έχουν τα παιδιά στην Ελλάδα, την ανάπτυξη ενός αισθήματος ευαισθητοποίησης μιας μεγάλης ομάδας παιδιών για την στοματική υγεία, την οδοντιατρική θεραπεία και φροντίδα σε 3.500 παιδιά και 1.500 ενήλικες σε 6 ελληνικές πόλεις, την εφαρμογή μελλοντικών προγραμμάτων οδοντιατρικής φροντίδας και τη συλλογή στατιστικών στοιχείων που θα αποτιμούν την επίπτωση και την αποτελεσματικότητα του έργου. Η δράση υλοποιείται με την υποστήριξη της «Ελληνικής Πρωτοβουλίας» και θα πραγματοποιείται στο διάστημα Φεβρουαρίου 2014-Φεβρουαρίου 2015³⁷.

³⁷ Από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%9F%CE%B4%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82%CE%88%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%82/>

- Πρόγραμμα παιδικού εμβολιασμού

Ένας μεγάλος αριθμός παιδιών δεν έχει λάβει την κατάλληλη εμβολιαστική κάλυψη, πράγμα που οφείλεται είτε στην οικονομική κατάσταση της οικογένειας είτε σε άλλες αιτίες που αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες, όπως είναι η προέλευση των παιδιών από οικογένειες μεταναστών με έλλειψη εγγράφων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν διοικητικούς και γλωσσικούς φραγμούς και αδυναμία πρόσβασης στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Την ίδια στιγμή, οι δαπάνες εμβολιαστικής κάλυψης είναι μεγάλες και δυσβάστακτες για την πλειοψηφία των ελληνικών οικογενειών, δεδομένης της οικονομικής κρίσης.

Από το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών ορίζεται πως τα εμβόλια της διφθερίτιδας, του τετάνου, του κοκκίτη, της πολιομυελίτιδας, της ηπατίτιδας Α και Β, της ανεμοβλογιάς, αλλά και τα εμβόλια HPV, MenC, PCV, MMR είναι υποχρεωτικά για όλα τα παιδιά. Με το πρόγραμμα του παιδικού εμβολιασμού η οργάνωση στοχεύει στον εμβολιασμό 3.900 παιδιών, κυρίως στις περιοχές όπου λειτουργούν τα Ανοικτά Πολυιατρεία των Γιατρών του Κόσμου στις πόλεις της Αθήνας, του Περάματος, της Θεσσαλονίκης, των Χανίων και της Πάτρας, μέσω της χρήσης εμβολίων για την κάλυψη ιών, έτσι όπως αυτά ορίζονται από το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών. Και αυτή η δράση υλοποιείται με την υποστήριξη της «Ελληνικής Πρωτοβουλίας» για το διάστημα Φεβρουάριος 2014-Φεβρουάριος 2015³⁸.

- Το Τμήμα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης

Στα πλαίσια της δράσης των Γιατρών του Κόσμου, έχει συσταθεί τμήμα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης των πολιτών, στο οποίο μπορούν να αποταθούν όσοι θεωρούν πως χρήζουν ψυχολογικής υποστήριξης. Το τμήμα αυτό στοχεύει στην εκπλήρωση των διαρκώς αυξανόμενων αναγκών των πολιτών για ψυχολογική

³⁸ Από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%A0%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82%CE%95%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/>

υποστήριξη, ανεξάρτητα από την εθνικότητα και την ύπαρξη εγγράφων για τη νόμιμη παραμονή τους. Ρόλο του τμήματος αποτελεί η αρχική εκτίμηση των αναγκών του κάθε ατόμου και κατόπιν η παροχή της αντίστοιχης θεραπευτικής παρέμβασης είτε με την παροχή βραχείας ψυχοθεραπείας και κοινωνικής υποστήριξης είτε με την παραπομπή αυτού σε έναν πιο εξειδικευμένο φορέα. Η υπηρεσία της βραχείας ψυχοθεραπείας μπορεί να παρασχεθεί από το ίδιο το τμήμα, καθώς προσφέρεται ένας αρχικός αριθμός συνεδριών με σύμβουλο/ψυχολόγο, παράλληλα με την υλοποίηση κάποιων συναντήσεων με κοινωνικό λειτουργό.

Το Ψυχοκοινωνικό Τμήμα είναι στελεχωμένο από εθελοντές ψυχολόγους που διαθέτουν μια σχετική εμπειρία στη συμβουλευτική, από απόφοιτους τμημάτων που εξειδικεύονται στη συμβουλευτική ψυχολογία και από κοινωνικούς λειτουργούς. Ωστόσο, και εξαιτίας των διαρκώς αυξανόμενων αναγκών του, στόχος του τμήματος αποτελεί η συνεργασία με ψυχολόγους, συμβούλους και εκπαιδευμένους μεταφραστές που γνωρίζουν την αραβική γλώσσα, αλλά και με άτομα που διακρίνονται για την κοινωνική τους ευαισθητοποίηση όσον αφορά την πολυπολιτισμικότητα. Παράλληλα, κρίνεται αναγκαία και η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού για την ψυχική υγεία μέσα από παρουσιάσεις, ημερίδες και σεμινάρια.

Αναφορά πρέπει να γίνει και στη λειτουργία των «Ομάδων Παιδιών», ενός πλαισίου δραστηριοτήτων που σχετίζεται με τα φιλοξενούμενα παιδιά στον ξενώνα των Γιατρών του Κόσμου, το οποίο είναι βασισμένο σε ψυχοπαιδαγωγικά προγράμματα. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει το διαχωρισμό των παιδιών σε δύο ομάδες, με ηλικιακά κριτήρια, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση, με στόχο την πρωτοβάθμια πρόληψη της ψυχικής και της ευρύτερα «κοινωνικής» υγείας, καθώς και την ένταξη των παιδιών στο νέο εθνικό πλαίσιο που τους υποδέχεται. Η υλοποίηση αυτού πραγματοποιείται με τη βοήθεια ψυχολόγων με εμπειρία και ενδιαφέρον για τα παιδιά, αλλά και φοιτητών και παιδαγωγών³⁹.

³⁹ Με πληροφορίες από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%A8%CF%85%CF%87%CE%BF%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A4%CE%BC%CE%AE%CE%BC%CE%B1/>

- Το πρόγραμμα «Δρόμοι της Αθήνας»

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα λειτουργεί από το 2000 με στόχο τη μείωση της βλάβης και την παροχή πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας και ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής σε χρήστες ουσιών. Κεντρικό ρόλο παίζει η κινητή μονάδα του προγράμματος και η βοήθεια ομάδων εθελοντών, οι οποίες επισκέπτονται την πλατεία της Ομόνοιας εβδομαδιαίως και προσπαθούν να παρέμβουν στα άμεσα προβλήματα των τοξικοεξαρτώμενων με τη μέθοδο του “streetwork”, δηλαδή της επιτόπιας παρέμβασης στο δρόμο. Η ανάγκη μιας τέτοιου είδους παρέμβασης κρίνεται σημαντική, μιας και ο συγκεκριμένος πληθυσμός απαρτίζεται από ανθρώπους που δεν λαμβάνουν κάποιου είδους υποστήριξη από το περιβάλλον τους, ζουν υπό δύσκολες συνθήκες, δεν τρέφονται σωστά και έχουν μειωμένη πρόσβαση στο Σύστημα Υγείας.

Η συμβολή στην προσπάθεια των τοξικοεξαρτημένων ατόμων να απεξαρτηθούν από τις ουσίες γίνεται με σταδιακό τρόπο. Στα πλαίσια του προγράμματος προωθείται η ασφαλής χρήση των ουσιών και ο περιορισμός της όποιας ζημιάς που μπορεί να προκληθεί στην υγεία των τοξικοεξαρτώμενων από την ανταλλαγή των συριγγών. Οι εθελοντές προσφέρουν στους χρήστες ένα ολοκληρωμένο ειδικό πακέτο, που περιέχει όλα τα απαιτούμενα για την ασφαλή χρήση ουσιών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία τόσο αυτών όσο και του κοινωνικού συνόλου. Επιπλέον, η κινητή μονάδα δίνει τη δυνατότητα πραγματοποίησης εργαστηριακών εξετάσεων και ελέγχων, αλλά και ενημέρωσης για ασθένειες που σχετίζονται άμεσα με τη χρήση ουσιών, όπως η ηπατίτιδα, ο HIV και άλλα μεταδιδόμενα νοσήματα.

Κλείνοντας, θα πρέπει να αναφερθεί πως στα πλαίσια του συγκεκριμένου προγράμματος δραστηριοποιούνται γιατροί και ψυχολόγοι με στόχο την παροχή πρωτοβάθμιας ιατρικής περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής σε όσους αναζητούν υποστήριξη, παραπέμποντας περιστατικά σε αρμόδιους φορείς και νοσοκομεία, όπου αυτό χρειαστεί. Σημαντική, ωστόσο, είναι και η πραγματοποίηση ενεργειών που αφορούν την πρόληψη και την ευαισθητοποίηση για θέματα υγείας και υγιεινής. Παρατηρείται λοιπόν, πως το πρόγραμμα «Δρόμοι της Αθήνας» υλοποιείται βάσει ενός συγκεκριμένου σχεδίου για την προσέγγιση και την παροχή

βοήθειας προς τους τοξικομανείς, ενώ υπάρχει σύνδεση ανάμεσα στην οργάνωση και σε δημόσιες υπηρεσίες για την όσο το δυνατόν καλύτερη εξυπηρέτηση αυτής της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας⁴⁰.

- Πρόγραμμα «Enough!»

Το πρόγραμμα προώθησης της ανοχής στη διαφορετικότητα και πρόληψης της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα με τον τίτλο «Enough!» δημιουργήθηκε σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται για την οικονομική και κοινωνική κάμψη, αλλά και την αύξηση των φαινομένων ξενοφοβίας και ρατσισμού. Σε μια τέτοια δύσκολη περίοδο οι Γιατροί του Κόσμου μαζί με το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες πραγματοποιούν το πρόγραμμα “ENOUGH!”– «ΑΡΚΕΤΑ!”, το οποίο χρηματοδοτείται από το Open Society Foundations στο πλαίσιο του Fund to Counter Xenophobia, με απώτερο σκοπό την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση για τις επώδυνες επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει ο ρατσισμός, την καταπολέμηση των εγκλημάτων που προέρχονται από την εκδήλωση ρατσιστικών αισθημάτων και της ατιμωρησίας που τα συνοδεύει, την προστασία των θυμάτων και την προώθηση των απαραίτητων ενεργειών για τη χάραξη μιας επίσημης εθνικής στρατηγικής που θα στοχεύει στην καταπολέμηση του φαινομένου μέσω και της εκπόνησης Εθνικής Έκθεσης.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του συγκεκριμένου προγράμματος λαμβάνονται σημαντικές πρωτοβουλίες που στόχο έχουν την αντιμετώπιση της ατιμωρησίας, η οποία παρατηρείται σε αρκετές περιπτώσεις ρατσιστικών εγκλημάτων. Πιο συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα παροχής νομικής υποστήριξης σε θύματα τέτοιων περιστατικών, τα οποία προωθούνται άμεσα στην ελληνική δικαιοσύνη, ενώ εξασφαλίζεται η πλήρης ιατρική υποστήριξη των θυμάτων και η προστασία τους. Με λίγα λόγια, η σύμπραξη των δύο οργανώσεων στοχεύει τόσο στην νομική προστασία των θυμάτων ρατσιστικών ενεργειών όσο και στην ιατρική υποστήριξή τους, για την τυχόν αποκατάστασή τους. Ειδικότερα, το πρόγραμμα «ENOUGH!» προβλέπει σε μια σειρά συγκεκριμένων ενεργειών όπως είναι:

⁴⁰ Από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στο <http://www.mdmgreece.gr/%CE%94%CF%81%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CE%B9/>

1. η παροχή νομικής συνδρομής σε θύματα ρατσιστικής βίας η πλήρης υποστήριξη των υποθέσεων που καταλήγουν στην προσοχή των Ελληνικών Δικαστηρίων.

2. Η εξασφάλιση της ιατρικής κάλυψης των θυμάτων μέσω των Ανοιχτών Πολυιατρείων των Γιατρών των Κόσμου.

3. Η κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη των θυμάτων.

4. Η εκπόνηση της Εθνικής Έκθεσης για την Ξενοφοβία και τη Ρατσιστική Βία στην Ελλάδα.

5. Η πραγματοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης με χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

6. Η πραγματοποίηση επισκέψεων σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Αττική που βρίσκονται σε περιοχές με έντονο το φαινόμενο της ξενοφοβίας και του ρατσισμού⁴¹.

Συνοψίζοντας τα όσα εκτέθηκαν στο κεφάλαιο αυτό, είναι δυνατόν να ειπωθεί πως οι Γιατροί του Κόσμου είναι μια οργάνωση που έχει θέσει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο, προσφέροντάς του σημαντικές υπηρεσίες, στις οποίες δεν μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση και αποτελούν κομμάτι του τομέα παροχής υπηρεσιών υγείας. Ταυτόχρονα όμως, στέκονται στο πλευρό του, παρέχοντας και άλλων ειδών αρωγή που μπορεί να σταθεί πολύτιμη στην όλη προσπάθεια που καταβάλλουν για να επιβιώσουν, ειδικά σε μια τόσο δύσκολη εποχή, όπως είναι αυτή που ζούμε, κάτι που το αποδεικνύουν και οι πολλαπλές δράσεις τους.

⁴¹ Από την ιστοσελίδα της οργάνωσης στον ιστότοπο <http://www.mdmgreece.gr/Enough/>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία αντικείμενο μελέτης υπήρξαν οι εθελοντικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της δωρεάν παροχής υπηρεσιών υγείας σε ανθρώπους και ευπαθείς κοινωνικά ομάδες που δεν έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στις δομές δημόσιας υγείας, ανεξαρτήτως λόγου και αιτίας.

Από την όλη έρευνα του συγκεκριμένου θέματος, διαπιστώθηκε πως η σύσταση των εθελοντικών ομάδων επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στο αίσθημα προσφοράς που διακρίνει τα μέλη που τις απαρτίζουν, καθώς αυτά καλούνται να δώσουν ένα σημαντικό κομμάτι από τον προσωπικό τους χρόνο και γενικότερα από τη ζωή τους, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τους στόχους που έχουν τεθεί από την οργάνωση. Επιπλέον, διαπιστώθηκε πως οι εθελοντικές οργανώσεις δεν προστατεύονται νομικά από κάποιο συγκεκριμένο πλαίσιο που θα καθορίζει τη λειτουργία και, κυρίως, τους τρόπους χρηματοδότησής τους, με αποτέλεσμα αυτές να συσχετίζονται με άλλες οργανώσεις και να καλλιεργείται συχνά ένα κλίμα παραφιλολογίας αναφορικά με τις εισφορές και την οικονομική ενίσχυση που δέχονται.

Επιθυμώντας να υπάρξει μια όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα σχετικά με τη λειτουργία και τη δράση μιας εθελοντικής ομάδας που αντικείμενό της είναι η παροχή υπηρεσιών υγείας, τέθηκε στο μικροσκόπιο μια συγκεκριμένη οργάνωση, οι Γιατροί του Κόσμου, έτσι ώστε να διαπιστωθεί εκ των έσω ποιες είναι οι δράσεις που υλοποιεί η συγκεκριμένη εθελοντική ομάδα για την ανακούφιση των ευπαθών ομάδων και των ανθρώπων που βρίσκονται σε δυσχέρεια. Από το υλικό που συγκεντρώθηκε και παρουσιάστηκε σε αυτόνομη ενότητα της εργασίας αυτής, φαίνεται πως οι Γιατροί του Κόσμου αναπτύσσουν τη δραστηριότητά τους σε πολλαπλά πεδία, προσπαθώντας να καλύψουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο εύρος σχετικά με τις πληθυσμιακές ομάδες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα πρόσβασης στη δημόσια υγεία είτε αυτή σχετίζεται με τις δομές της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, είτε με την ψυχική υγεία.

Τέλος, και καθώς η οικονομική κρίση έχει εδραιωθεί στην ελληνική κοινωνία, απαραίτητη κρίθηκε η αποτύπωση της σημασίας της δράσης των εθελοντικών

ομάδων υγείας ειδικά αυτή την περίοδο. Από τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν, γίνεται εμφανές πως η κρίση έχει πλήξει ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού, το οποίο, μη έχοντας τη δυνατότητα να αναζητήσει ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στις πρωτοβάθμιες κρατικές δομές υγείας, ζητά βοήθεια από εθελοντικές οργανώσεις. Η κατάσταση επιβαρύνεται ακόμα περισσότερο με την αύξηση της μεταναστευτικής ροής, καθώς οι μετανάστες/πρόσφυγες χρήζουν άμεσης υποστήριξης στο πεδίο της υγείας. Σε κάθε όμως περίπτωση, οι εθελοντικές ομάδες πράττουν ένα αξιοσέβαστο έργο μέσα σε δύσκολες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, καλύπτοντας τις ανάγκες τόσο αυτών που βρίσκονται σε δυσχερή θέση όσο και του ίδιου του κράτους, το οποίο σε αρκετές περιπτώσεις φαίνεται να «ασθενεί».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων. (2014), “Γιατροί του Κόσμου: Στην Ελλάδα δεν υφίσταται πια σύστημα υγείας”, εφημερίδα *Καθημερινή*, ημερομηνία δημοσίευσης 21/02/2014, ανάκτηση από τον ιστότοπο <http://www.kathimerini.gr/755065/article/epikairothta/ellada/giatroi-toy-kosmoy-sthn-ellada-den-yfistatai-pia-systhma-ygeias>, ημερομηνία προσπέλασης 12/04/2016.

Ανθόπουλος, Χ. (2000), *Εθελοντισμός, Αλληλεγγύη και Δημοκρατία*, Αθήνα: Οξύ.

Αφουξενίδης, Α. (2006). "Όψεις της κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα: το παράδειγμα των περιβαλλοντικών και αντιρατσιστικών ΜΚΟ" στο *Επιστήμη και Κοινωνία*. τεύχ. 16. σ.164-178.

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (2012), “*Διδάσκοντας*” τον εθελοντισμό. Ένα εγχειρίδιο για τον καθηγητή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Αθήνα: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

Δεληγιάννης Α. (2000), “Κοινωνία ποιων πολιτών; Όταν οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις χρησιμοποιούνται ως επίφαση συμμετοχικής δημοκρατίας” στο *δικαιωματικά!*, *Ηλεκτρονική Επιθεώρηση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*, τεύχος 7, ανάκτηση από τον ιστότοπο <http://www.greekhelsinki.gr/dikaiomatika/07/fakelos/koinwnia/05.htm>, ημερομηνία προσπέλασης 11/03/2016.

Ευρωπαϊκή Ένωση - Ελληνική Δημοκρατία - Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων - Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (2012), *Μελέτη για την διερεύνηση και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης του εθελοντισμού στην Ελλάδα*, Αθήνα: Κέδρος Α.Ε.

Ζουμπής, Κ. - Μ. Λαβδανίτη - Α. Ιωαννίδης - Σ. Κατσαραγάκης - Μ. Γκούβα - Γ. Βασιλόπουλος - Σ. Ζυγά (2014). "Διερεύνηση των χαρακτηριστικών της

προσωπικότητας των επαγγελματιών υγείας σχετικά με τον εθελοντισμό" στο *Βήμα του Ασκληπιού*. τ. 12, τεύχ. 1. Ιανουάριος-Μάρτιος 2014. σ.66-81.

ILO (2011). Manual on the measurement of volunteer work. Geneva: ILO.

Καμπά, Ε. - Φ. Μπαμπάτσικου - Γ. Φασόη - Μ.Κελέση - Ο. Γβεντασβίλι - Σ. Λαζάρου - Α. Λαμπρογεώργου (2015). "Η "ανθοφορία του εθελοντισμού μέσα από τα μάτια των φοιτητών Νοσηλευτικής" στο *Βήμα του Ασκληπιού*. τ.14, τεύχ.2. Απρίλιος-Ιούνιος 2015. σ.122-140.

Ομάδα Εργασίας Νέων, Ίδρυμα Ανδρέα Παπανδρέου (2005), Εισαγωγή στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ). Ορισμός - Ρόλος - Οργάνωση - Χρηματοδότηση. Αθήνα.

Παναγιωτοπούλου, Ρ. (2002). Η έννοια του εθελοντισμού στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία και η πρόκληση των Ολυμπιακών Αγώνων. Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ραβανός, Α. (2012), "Πάρτι εκατομμυρίων στις ΜΚΟ", εφημερίδα *Το Βήμα*, ημερομηνία δημοσίευσης 9/9/2012, ανάκτηση από τον ιστότοπο <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=473933> ημερομηνία προσπέλασης 11/03/2016.

PRAKSIS (χ.χ.), Προστατεύω τον εαυτό μου και τους άλλους. Πράξεις για την οργάνωση και λειτουργία εθελοντικών ομάδων στο σχεδιασμό παρεμβάσεων για τη διαχείριση καταστάσεων κρίσεων. Ανάκτηση από τον ιστότοπο http://www.ethelontismos.gr/attachments/067_Πράξεις%20για%20την%20Οργάνωση%20και%20τη%20Λειτουργία%20Εθελοντικών%20Ομάδων%20στον%20Σχεδιασμό%20Παρεμβάσεων%20για%20τη%20Διαχείριση%20Καταστάσεων%20Κρίσεων.pdf, ημερομηνία προσπέλασης 15/10/2015.

Πράπα, Π. - Φακή, Μ. (χ.χ.), "Θεωρητική προσέγγιση της έννοιας υγεία" στο *Info Respiratory and Internal Medicine*, τεύχος 51, ανάκτηση από τον ιστότοπο

http://www.iatrikionline.gr/Respiratory_51/11.pdf, ημερομηνία προσπέλασης 20/02/2016.

Σημίτη, Μ. (2014). "Κράτος και εθελοντικές οργανώσεις την περίοδο της οικονομικής κρίσης". Στο *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*. τ.42, Ιούλιος 2014. σ.36-61.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων - Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (χ.χ), Εθελοντικές δράσεις στην τοπική κοινωνία. Εκπαιδευτικό υλικό για τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης. Αθήνα.

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Αντλήθηκε υλικό από τις ιστοσελίδες

- * <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1> για τα λήμματα «Υγεία» και «Γιατροί του Κόσμου», ημερομηνία προσπέλασης 07/09/2015.
- * <http://www.mdmgreece.gr/>, η ιστοσελίδα των Γιατρών του Κόσμου, ημερομηνία προσπέλασης 07/09/2015.
- * Χλέτσος, Μ. (χ.χ.). *Τι είναι υγεία και υπηρεσίες υγείας*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής. Ανάκτηση από τον ιστότοπο
http://www.econ.uoi.gr/eeokp/gr/dialekseis_seminaria/seminaria_mathimata/eisagogikes_enies_oikonomika_igias/ili_mathimatos/kefalaio2.pdf, ημερομηνία προσπέλασης 15/10/2015.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πτυχιακή Εργασία:

*ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ*

Οι απαντήσεις σας προορίζονται αποκλειστικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς και η χρήση τους αφορά την ερευνητική τεκμηρίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΑΤΟΜΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑ:

ΔΡΑΣΗ:

ΘΕΣΗ ΑΤΟΜΟΥ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πότε δημιουργήθηκε η ομάδα σας και ποιος ο σκοπός δράσης της;
2. Ποιες είναι οι υπηρεσίες που προσφέρετε στους πολίτες;
3. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησής σας;

4. Πόσοι πολίτες κατέφευγαν στις δομές σας πριν την εμφάνιση της κρίσης;

5. Σήμερα πόσοι πολίτες προσέρχονται στις υπηρεσίες σας και ποιες από αυτές ζητούν περισσότερο;

6. Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πολιτών που καταφεύγουν στις υπηρεσίες της ομάδας σας (π.χ. ανασφάλιστοι, χαμηλό εισόδημα κλπ.)

7. Σε ποιο βαθμό έχει επηρεάσει η κρίση την ομάδα σας και τη δράση της;

8. Πιστεύετε ότι θα υπάρξει αύξηση των ποσοστών των πολιτών που καταφεύγουν σε εσάς και τις δομές σας;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πτυχιακή Εργασία:

*ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ*

Οι απαντήσεις σας προορίζονται αποκλειστικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς και η χρήση τους αφορά την ερευνητική τεκμηρίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΑΤΟΜΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑ: Βαλλιανάτου Δανάη

ΔΡΑΣΗ: PRAKSIS-Προγράμματα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής συνεργασίας

ΘΕΣΗ ΑΤΟΜΟΥ: Human resource director-Υπεύθυνη των εθελοντών της οργάνωσης PRAKSIS

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πότε δημιουργήθηκε η ομάδα σας και ποιος ο σκοπός δράσης της;

Η PRAKSIS είναι ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση που έχει σαν κύριο στόχο το σχεδιασμό, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης. Η PRAKSIS, δραστηριοποιείται σε όλη την Ελλάδα και κυρίως στην Αττική, στην Κεντρική Μακεδονία, στο νησί της Λέσβου και στην περιοχή της Πάτρας. Ταυτόχρονα, με Ιατρικές Κινητές Μονάδες ταξιδεύουμε στα νησιά Βορείου Αιγαίου, στα Δωδεκάνησα, καθώς και στη Θεσσαλονίκη μέχρι Προμαχώνα και πάντα ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν. Τα προγράμματα της PRAKSIS, δε θεωρούνται

«ξεκίνημα από το μηδέν», καθώς είναι «η επόμενη μέρα» προγραμμάτων που λειτουργούν από το Νοέμβριο του 1996. Προγράμματα που εδώ και 19 χρόνια προσφέρουν βοήθεια σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού ανεξαρτήτως από φύλλο, χρώμα, εθνικότητα, φυλή, πολιτική ή θρησκευτική κατεύθυνση και σεξουαλικό προσανατολισμό. Αντικείμενο της PRAKSIS αποτελούν ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής δράσης, καθώς και καμπανιών ενημέρωσης για ποικίλα ζητήματα, όπως ΣΜΝ, Ηπατίτιδες, AIDS/ HIV.

2. Ποιες είναι οι υπηρεσίες που προσφέρετε στους πολίτες;

Άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, βασικές υπηρεσίες υγιεινής (ντους, hygienne kit, ρούχα, ρόφημα κλπ.), ψυχολογική υποστήριξη, κοινωνική υποστήριξη (συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες), εργασιακή συμβουλευτική και προώθηση στην εργασία, νομική συμβουλευτική, οικονομική ενίσχυση σε συγκεκριμένα προγράμματα, συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες, στέγαση

3. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησής σας;

Η δράση της Praksis χρηματοδοτείται κυρίως από δωρητές – υποστηρικτές και από ευρωπαϊκά προγράμματα. Η Praksis δεν είναι ένας φορέας, όπως οι φορείς γενικής διακυβέρνησης. Υπάρχουν κάποιες ΜΚΟ (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) που εντάσσονται στον κρατικό προϋπολογισμό των υπουργείων. Η Praksis δεν ανήκει σε αυτές. Διεκδικεί προγράμματα είτε απευθείας από την Ευρωπαϊκή Ένωση είτε από προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και 25% μέσα από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, το λεγόμενο ΠΔΕ. Ένας πολύ μεγάλος όγκος χρηματοδοτήσεών μας προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα. Η ποσόστωση είναι αυτή τη στιγμή 40 - 60%, με το 60% να είναι από ιδιωτικούς πόρους και το 40% από προγράμματα, τα οποία είναι είτε κατευθείαν από την Κομισιόν είτε συγχρηματοδοτούμενα.

4. Πόσοι πολίτες κατέφευγαν στις δομές σας πριν την εμφάνιση της κρίσης;

Οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού που στηρίζουμε στην PRAKSIS έχουν αυξηθεί κατά 50%.

5. Σήμερα πόσοι πολίτες προσέρχονται στις υπηρεσίες σας και ποιες από αυτές ζητούν περισσότερο;

Στις υπηρεσίες μας δεν έρχονται μόνο άποροι και μετανάστες, αλλά και πολίτες που δεν είναι σε θέση να πληρώσουν πια την ιατρική τους περίθαλψη. Φανταστείτε ότι την ημέρα έρχονται περίπου 100 άτομα με προβλήματα υγείας. Η κυριότερη υπηρεσία είναι η ιατρική φροντίδα.

6. Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πολιτών που καταφεύγουν στις υπηρεσίες της ομάδας σας (π.χ. ανασφάλιστοι, χαμηλό εισόδημα κλπ.)

Έλληνες άποροι, άστεγοι, ανασφάλιστοι, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο / πρόσφυγες, ασυνόδευτα παιδιά, θύματα διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking), εκδιδόμενες, παιδιά του δρόμου, χρήστες ναρκωτικών ουσιών, roma, οροθετικοί (HIV/AIDS)/ PLWA, πάσχοντες σε ηπατίτιδα Β, C, msm (men having sex with men), κρατούμενοι, αποφυλακισμένοι, Ελληνικές οικογένειες που πλήττονται από την οικονομική κρίση εξαιτίας της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας κάθε συνάνθρωπός μας που βιώνει κοινωνικό ή/ και οικονομικό αποκλεισμό και αποκλείεται από βασικά αγαθά.

7. Σε ποιο βαθμό έχει επηρεάσει η κρίση την ομάδα σας και τη δράση της;

Πάρα πολύ. Η οικονομική κρίση δημιουργεί ανέχεια, η ανέχεια σημαίνει φτώχεια και η φτώχεια σημαίνει εναλλακτικές λύσεις για να μπορέσεις να δεις πώς θα επιβιώσεις ο ίδιος ή πώς θα θρέψεις την οικογένειά σου. Επομένως έχουμε αύξηση της πορνείας, της φτηνής πορνείας. Η φτηνή πορνεία αυτόματα σημαίνει ότι μια κοπέλα, μια γυναίκα ή ένα αγόρι θα εκδώσει τον εαυτό του ακόμα και χωρίς μέτρα προφύλαξης, γεγονός που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι θα έχουμε παρεπόμενα στα θέματα δημόσιας υγείας. Επομένως, όταν λέμε ότι η κρίση έχει δημιουργήσει ένα ντόμινο στην οικονομία, αυτό το ντόμινο έρχεται τώρα να πέσει ακόμα και στις ομάδες που μέχρι τώρα ήταν αποκλεισμένες ή εν δυνάμει αποκλεισμένες και να τις επιφορτίσει με μεγαλύτερα προβλήματα. Παράδειγμα οι τοξικοεξαρτημένοι τώρα δεν έχουν σύριγγες, που σημαίνει ότι χρησιμοποιούν τις ίδιες σύριγγες

μεταξύ τους και μεταδίδουν νοσήματα. Το 2011 κλείσαμε με μια έξαρση του HIV στους XEN (χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών) της τάξης του 1580%. Επίσης, το 2011 ολοκληρώθηκε με 750 νέα περιστατικά σύφιλης. Η σύφιλη στην Ελλάδα είχε εκλείψει από το 1980, όταν ευρέως χρησιμοποιούσαμε την πενικιλίνη. Επομένως, στα πλαίσια της κατάστασης αυτής επανεμφανίζονται στο προσκήνιο ξεχασμένες ασθένειες.

8. Πιστεύετε ότι θα υπάρξει αύξηση των ποσοστών των πολιτών που καταφεύγουν σε εσάς και τις δομές σας;

Πλέον λόγω της οικονομικής κρίσης το ποσοστό των ευάλωτων ομάδων αυξάνεται συνεχώς, βέβαια δεν μπορούμε να καθορίσουμε τι θα συμβεί στο μέλλον αλλά φανταστείτε τα τελευταία δύο χρόνια, η συμμετοχή των Ελλήνων ανασφάλιστων στην PRAKSIS έχει αυξηθεί κατά 580%! και ας μη ξεχνάμε και την μεγάλη προσέλευση προσφύγων.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ.

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πτυχιακή Εργασία:

***ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ***

Οι απαντήσεις σας προορίζονται αποκλειστικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς και η χρήση τους αφορά την ερευνητική τεκμηρίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΑΤΟΜΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑ: Ναδάλη Αθηνά

ΔΡΑΣΗ: ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ-Ανεξάρτητη ιατρική ανθρωπιστική οργάνωση

ΘΕΣΗ ΑΤΟΜΟΥ: Γραμματειακή υποστήριξη

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πότε δημιουργήθηκε η ομάδα σας και ποιος ο σκοπός δράσης της;

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα ιδρύθηκαν το 1971 από μια μικρή ομάδα Γάλλων γιατρών και δημοσιογράφων, η οποία πίστευε ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα στην ιατρική περίθαλψη, ανεξάρτητα από τη φυλή, τη θρησκεία, τα πιστεύω ή τις πολιτικές πεποιθήσεις, και ότι οι ανάγκες αυτών των ανθρώπων υπερβαίνουν το σεβασμό για τα εθνικά σύνορα.

Οι Γιατροί χωρίς σύνορα είναι μια ανθρωπιστική οργάνωση με σκοπό την παροχή βοήθειας σε πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο, χωρίς διακρίσεις, ανεξάρτητα

από φυλή, φύλο, θρησκεία ή πολιτικές πεποιθήσεις. Επιπλέον έχουν σαν έργο τους την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τους πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο.

2. Ποιες είναι οι υπηρεσίες που προσφέρετε στους πολίτες;

Το βασικό έργο των Γιατρών Χωρίς Σύνορα είναι η παροχή επείγουσας ιατρικής βοήθειας σε καταστάσεις ένοπλων συγκρούσεων. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα δεν παίρνουν μέρος, αλλά αναζητούν τρόπο για να παρέχουν βοήθεια σε αυτούς που περισσότερο την έχουν ανάγκη. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα έχουν δεσμευτεί να ανταποκρίνονται στα δεινά που υποφέρουν κάποιοι άνθρωποι, καθώς και να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες που συναντούν κατά την παροχή αυτής της βοήθειας. Όταν οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα γίνονται μάρτυρες σοβαρών πράξεων βίας, ξεχασμένων κρίσεων ή παρακώλυσης του έργου τους, δύνανται να μιλήσουν δημόσια γι' αυτά.

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα επίσης παρέχουν ιατρική φροντίδα με στόχο την επιβίωση από καταστροφικές καταστάσεις όπου οι κοινότητες και οι δομές υγείας ενδέχεται να έχουν κλονιστεί. Παρέχουν βοήθεια σε θύματα επιδημιών, φυσικών καταστροφών και αποκλεισμού από την ιατρική περίθαλψη, επιχειρώντας διαρκώς να βελτιώνουν την ποιότητα, τη σημασία και την έκταση της βοήθειας που παρέχουν.

3. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησής σας;

Από το καταστατικό μας επιβάλλεται η δράση μας να στηρίζεται σε ιδιωτικούς κατά κύριο λόγο πόρους, σε μια αναλογία 80%, με τη δυνατότητα στήριξης και από θεσμικούς φορείς, χωρίς, όμως, αυτοί να ξεπερνούν το 20% του συνολικού ποσού δωρεών. Μέχρι σήμερα, ένας σημαντικός αριθμός Ελλήνων πολιτών στηρίζει οικονομικά τις αποστολές μας και διατηρεί έτσι τον ουδέτερο και ανιδιοτελή χαρακτήρα της οργάνωσης. Με αυτόν τον τρόπο μας δίνεται η δυνατότητα να σχεδιάζουμε με βάση τα πραγματικά προβλήματα των πληθυσμών και να αναζητούμε ουσιαστικές λύσεις στον τρόπο παρέμβασης, όντας υπόλογοι στη γενική μας συνέλευση και στην ελληνική κοινωνία, γεγονός που αποτελεί για τους Γιατρούς

Χωρίς Σύννορα, ειδοποιό διαφορά. Κάπως στερεοτυπικά θα έλεγα πως «τα χρήματα φυσικά ποτέ δεν είναι αρκετά, όταν ασχολείσαι με τα προβλήματα του κόσμου» αλλά δεν υπήρξαν ποτέ και ανασταλτικός παράγοντας στη δράση μας.

4. Πόσοι πολίτες κατέφευγαν στις δομές σας πριν την εμφάνιση της κρίσης;

.....
.....
.....
.....
.....

5. Σήμερα πόσοι πολίτες προσέρχονται στις υπηρεσίες σας και ποιες από αυτές ζητούν περισσότερο;

.....
.....
.....
.....
.....

6. Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πολιτών που καταφεύγουν στις υπηρεσίες της ομάδας σας (π.χ. ανασφάλιστοι, χαμηλό εισόδημα κλπ.)

.....
.....
.....
.....
.....

7. Σε ποιο βαθμό έχει επηρεάσει η κρίση την ομάδα σας και τη δράση της;

Η πρώτη συνέπεια της κρίσης είναι αναμφίβολα η επίδραση της στο ηθικό του προσωπικού μας. Όλοι οι εργαζόμενοι είτε έχουν ένα σύζυγο, είτε ένα αδελφί, ένα γονιό που έχασε τη δουλειά του ή που υπέστη δραστική μείωση στα εισοδήματά του, λόγω των περικοπών στους μισθούς και στις συντάξεις ή των αυξήσεων στους φόρους. Πολλοί έμποροι που αναγκάστηκαν να κλείσουν την επιχείρησή τους δεν

έλαβαν επίδομα ανεργίας. Δεν ζούμε εκτός κοινωνίας. Και η κοινωνία μας βρίσκεται πραγματικά σε κατάσταση συλλογικής κατάθλιψης.

Η μεγάλη πλειοψηφία των δωρητών μας είναι συνταξιούχοι και δημόσιοι υπάλληλοι. Μέσα σ' αυτά τα πέντε χρόνια της κρίσης, βιώσαμε πλήρως τις συνέπειες από την μείωση των εισοδημάτων αυτών των τάξεων. Έχουμε διατηρήσει τον αριθμό των δωρητών μας, είναι γύρω στους 40.000. Ωστόσο, η μέση συνεισφορά τους βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση. Από το '09 ως το '11, έχουμε χάσει το 40% των εσόδων μας. Αναγκαστήκαμε εξίσου να αναθεωρήσουμε τις στρατηγικές ανεύρεσης πόρων, γιατί αντιμετωπίσαμε το δίλημμα πώς να συνεχίσουμε να στέλνουμε επιστολές έκκλησης υποστήριξης σε μια κοινωνία που πιέζεται σ' αυτό το βαθμό; Μειώσαμε τον προϋπολογισμό ανεύρεσης πόρων κατά 40%. Όμως, όταν απευθύναμε την έκκληση των MSF για τη Σομαλία, τον περασμένο Σεπτέμβριο- Οκτώβριο, λάβαμε 300.000 ευρώ. Αυτό δείχνει ότι παρόλη την κρίση, η ελληνική κοινωνία κατανοεί τη σημασία μιας αλληλεγγύης που ξεπερνά σύνορα.

Το πρόβλημα μπορεί επίσης να διαπιστωθεί στον τομέα ανεύρεσης ανθρωπίνου δυναμικού. Παρότι ο αριθμός υποψηφίων για τα προγράμματά μας δεν έχει αυξηθεί σημαντικά, ωστόσο, οι υποψηφιότητες έρχονται από ανθρώπους με μεγαλύτερη επιστημονική κατάρτιση και επαγγελματική εμπειρία. Για τη θέση part time λογιστή που ανοίξαμε πρόσφατα, με μισθό γύρω στα 500 ευρώ, δεχθήκαμε κοντά στις 300 υποψηφιότητες, κάτι που λέει πολλά.

9. Πιστεύετε ότι θα υπάρξει αύξηση των ποσοστών των πολιτών που καταφεύγουν σε εσάς και τις δομές σας;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ.

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πτυχιακή Εργασία:
ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΓΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Οι απαντήσεις σας προορίζονται αποκλειστικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς και η χρήση τους αφορά την ερευνητική τεκμηρίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΑΤΟΜΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑ: Αγγελική Μαυρίκου

ΔΡΑΣΗ: ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΘΕΣΗ ΑΤΟΜΟΥ: ΤΜΗΜΑ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πότε δημιουργήθηκε η ομάδα σας και ποιος ο σκοπός δράσης της;

Οι Γιατροί του Κόσμου – Ελλάδα (ΓτΚ – Ελλάδα), ιδρύθηκαν το 1990 και αποτελούν μία ιατρική, ανθρωπιστική Μη Κυβερνητική Οργάνωση, μέλος του Διεθνούς Δικτύου των Γιατρών του Κόσμου το οποίο αποτελείται από 15 αντιπροσωπείες (Αργεντινή, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ισπανία, Καναδάς, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Σουηδία).

Κινητήρια αρχή της οργάνωσης είναι ότι κάθε ανθρώπινη ύπαρξη έχει δικαίωμα στην ανθρωπιστική βοήθεια, ανεξάρτητα από το φύλο, την καταγωγή, το σεξουαλικό

προσανατολισμό, τη θρησκεία, την ιδεολογία ή πολιτική πεποίθηση. Κατά συνέπεια, οι Γιατροί του Κόσμου δρουν με βάση τις αρχές της ουδετερότητας και της αμεροληψίας. Το γεγονός όμως ότι διατηρούν την ουδετερότητά τους, δεν τους εμποδίζει από το να μιλούν ανοιχτά για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όταν οι ίδιοι γίνονται αυτόπτες μάρτυρες. Όπου αυτό είναι δυνατόν, οι Γιατροί του Κόσμου επισημαίνουν τους κινδύνους από ανάλογες καταπατήσεις, είτε μέσω της σιωπηλής διπλωματίας, είτε με τη βοήθεια των ΜΜΕ.

Από την αρχή της δράσης τους, οι Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας έχουν δημιουργήσει πλήθος προγραμμάτων τόσο στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στο εξωτερικό με στόχο την παροχή ιατρικών και άλλων υπηρεσιών σε περιθωριοποιημένες πληθυσμιακές ομάδες που δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και χρειάζονται ιατρική περίθαλψη.

Μακροπρόθεσμος στόχος των Γιατρών του Κόσμου είναι να κάνουν την υγεία βασικό ανθρώπινο δικαίωμα.

2. Ποιες είναι οι υπηρεσίες που προσφέρετε στους πολίτες;

Πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική φροντίδα, ψυχοκοινωνική στήριξη και συμβουλευτική.

3. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησής σας;

Ευρωπαϊκά προγράμματα, δωρεές ιδιωτών, δωρεές ιδρυμάτων, δωρεές πολιτών.

4. Πόσοι πολίτες κατέφευγαν στις δομές σας πριν την εμφάνιση της κρίσης;

Η αύξηση των ευάλωτων πληθυσμών είναι περίπου της τάξης του 40% (που στηρίζουν οι ΓΤΚ).

5. Σήμερα πόσοι πολίτες προσέρχονται στις υπηρεσίες σας και ποιες από αυτές ζητούν περισσότερο;

Οι ΓτΚ στηρίζουν πλέον κάθε χρόνο περισσότερους από 100.000 ανθρώπους, η κύρια υπηρεσία είναι η ιατρική φροντίδα.

6. Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πολιτών που καταφεύγουν στις υπηρεσίες της ομάδας σας (π.χ. ανασφάλιστοι, χαμηλό εισόδημα κλπ.)

Όσοι αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία στην πρόσβασή τους στο σύστημα Υγείας ή όσοι δεν έχουν καθόλου πρόσβαση σε αυτό.

7. Σε ποιο βαθμό έχει επηρεάσει η κρίση την ομάδα σας και τη δράση της;

Απολύτως. Έχουν διπλασιάσει τουλάχιστον τις δράσεις μας, έχουμε επικεντρωθεί αποκλειστικά σε δράσεις στην Ελλάδα και έχουμε αυξήσει περίπου 40% στους πληθυσμούς που στηρίζουμε.

8. Πιστεύετε ότι θα υπάρξει αύξηση των ποσοστών των πολιτών που καταφεύγουν σε εσάς και τις δομές σας;

Μέχρι στιγμής η κατάσταση παραμένει η ίδια, έχουμε να αντιμετωπίσουμε επίσης την εξαιρετικά μεγάλη ροή προσφύγων και δε μπορούμε επίσης να προδικάσουμε τι θα συμβεί στο μέλλον.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ.